

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Grandioasa manifestație a parlamentului comercianților

La congresul din Arad, comercianții au solicitat să li-se remedieze doleanțele existențiale — Măsuri pentru îmbunătățirea situației — Declarațiile dlui dr. Ene, secretar general de stat la Ministerul de Industrie și Comerț

— Deta redacția noastră din Arad —

Duminecă la orele 11 a. m. s'a ceput congresul convocat de *Asociația Corporațiilor Comerciale din Ardeal și Banat*, în sala festivă a primăriei Arad.

La congres din partea Ministerului de Industrie și Comerț au participat dl secretar general de stat dr. E. Ene și dl director general Hargheșu. Din partea Camerelor de comerț au participat dnii Negulescu, președintele Camerei de Industrie și Comerț din Oradea-Mare, dr. Mihail Mărcuș, președintele Camerei de Industrie și Comerț din Arad, Eugen Lendvai, secretarul general al Camerei de Industrie și Comerț din Timișoara, dr. Ludovic Falusi și Brutus Păcurar, secretari generali ai Camerei de Industrie și Comerț din Arad. Din partea corporațiilor comerciale au participat dnii: Wilhelm Jeckel, președintele „Gremium”-urilor germane din Ardeal cu 26 delegați; Richard Kun, președintele Uniunii Comercianților din Timișoara cu 24 delegați; dr. Ion Fried, secretarul general al Halei Comerciale din Oradea-Mare cu organizațiile din cadrele acestei instituții; Soma Grünbaum, președintele Uniunii Comercianților din Lugoj; dr. Nicolae Mark președintele Corporației Comercianților din Tg.-Mureș; Petru Hellinger, președintele „Eisenring”-ului din Timișoara; Al. Szilas din partea Uniunii Comercianților din Salonta; Nicolae Popa și Gheorghe Huszarek din partea Uniunii Comercianților din Lipa; Eugen Schlesinger și Ion Barbier secretari generali ai Uniunii Comercianților din Jimbolea; Maurițiu Piszik președintele Uniunii Comercianților din Ciacova și organizații comerciale din Ardeal și Banat, în afară de cari Corporația Comercianților din Arad s'a prezentat în număr complet, sub conducerea președintelui Al. Domán.

Deschiderea congr sului

Dl. Richard Kun, președintele Asociației, deschizând congresul, a făcut propunerea, ca să pornească o delegație după reprezentanții guvernului. Delegația compusă din dnii președinți Al. Doman, Wilhelm Jeckel și Soma Grünbaum au plecat după reprezentanții guvernului. La intrarea în sala reprezentanții guvernului au fost în-

delung ovaționați Dl Richard Kun a salutat iluștri oaspeți, în limba română, arătând situația deplorabilă în care a ajuns comerțul în urma dispozițiilor anticomerciale și accentuând, că

situația se poate îmbunătăți numai prin aprecierea rolului comercianților în viața economică.

În continuarea ideii arată, că pentru apărarea intereselor comerțului a fost necesar să se pornească acțiune solidară evidențiată din congresul care

pretinde anularea legii speculei, înlăturarea șicanelor, impozite red'e, suportabile.

În legătură cu aceste a mai accentuat necesitatea curmării situației, în care taxele comunale se percep numai dela comercianți și să nu se mai repete ea dela anul nou și până în seara de Silvestru, comercianții să nu aibă timp de nimic din cauza alergărilor în chestii de impozite. În continuare s'a mai cerut stabilirea impozitelor pe

durate de câte trei ani, în proporție reală, revizuirea tarifului vamal ca să fie favorabil și pentru comerț, favorizându-se numai industriile, respective întreprinderile indigene, cari livrează produse suficiente și de calitate bună, pe cari și comercianții le spriginesc cu bucurie.

Legea și nomenclatură vamală să se modifice după cerințe moderne

solicitându-se și opiniile comercianților în chestiile ce sunt în legătură cu comerțul și să se înființeze antrepozite vamale și în Ardeal și Banat, cum s'au înființat în Galați și Brăila. Întrucât guvernul nu ar putea suporta spesele acestor antrepozite, organizațiile comerciale din Ardeal și Banat cu „Sfatul Negustoresc” își iau asupra lor aceste sarcini. În fine făcând apel la membri, ca să-și sprijinească organizația și din punct de vedere material, încheie în speranța, că un mai frumos viitor este în perspectivă pentru industrie și comerț.

Reprezentanții guvernului promit remedieri radicale

Dl dr. E. Ene, secretar general de stat, salutând congresul în numele Ministerului de Industrie și Comerț, anunță că dsa, cât și dl ministru de comerț

sunt animați mai demult de-a solicita în orice chestie opinia organizațiilor vizate,

și în chestiile în legătură cu comerțul se va solicita astfel și opinia organizațiilor comerciale. Dl ministru a făcut această declarație și la congresul comercianților, care a avut loc la București. Atât programul congresului, cât și activitatea de doi ani a Asociației, o cunoaște destul de bine și dl ministru, ca și dsa. În privința anulării legii speculei, a citat cuvintele, pe cari la congresul din București le-a rostit dl Madgearu și dispozițiile cari s'au luat pentru

constituirea unei comisii cu menirea de-a afla modalitățile modificării legii speculei,

ca să prezinte parlamentului în prima sesiune. În privința chestiilor vamale

dl. Hargheșu prezent la congres, a primit instrucțiuni, ca să studieze la fața locului fiecare întreprindere indigenă din punctul de vedere al producției. Despre cele constatate, guvernul va alcătui o statistică, pentru a discuta modalitățile necesare atât cu organizațiile comerciale, cât și cu cele industriale.

Despre reducerea impozitelor deo camdată nici vorbă nu poate să fie, fiindcă bugetul ne evidențiază prea mari deficite

și prin urmare nu se poate renunța la nici o sursă de câștig. Alte țări cu valută nestabilă, de asemenea au bugete deficitare. În asemenea condițiuni numai de-o repartizare reală a impozitelor poate să fie vorba, ca să nu se aglomereze atâtea impozite în sarcina comercianților. Pentru comercianți de altfel se va crea un institut de Credit Comercial, în forma Creditului Industrial, ca să se poată sprijini și comerțul. Proiectele în această privință sunt deja întocmite și urmează

ză a se prezenta parlamentului spre aprobare.

Salutul dlui ministru Madgearu

Dl Heinrich Raab, secretarul general din Lugoj a citit telegrama primită dela dl ministru Madgearu, care spune următoarele:

„Cu toată dragostea am dorit, ca să particip la munca rodnică a congresului, dar cu cel mai mare regret, mi-a fost cu neputință din cauza preocupărilor. Urez congresului muncă rodnică și Vă rog să Vă evidențiați doleanțele juste, asigurându-Vă despre sprijinul meu și Vă rog să-mi ajutați întru îmbunătățirea situației comerțului. — Ministru Madgearu.”

După citirea telegramii au urmat salutările corporațiilor și în fine s'a trecut la ordinea de zi.

Incuriile vamale

Dl Wilhelm Jeckel (Brașov), a enunțat doleanțele, pe cari comercianții le-au înregistrat în chestii vamale, în special în chestia taxelor, cari s'au perceput în ultimul timp. Astfel propune spre aprobare următoarele:

— Diferențe de taxe vamale, guvernul să aibă drept să pretindă numai în termen de o lună, cu decizie, contra căreia se poate apela în decurs de 20 de zile. Nu se pot încasa taxe vamale pentru mărfurile cari lipsesc ori s'au furat. Greșelile de calcul să se repare imediat ce s'au descoperit, restituindu-se diferența ivită în dauna mărfurilor. Vânzarea să se execute în așa fel, ca mărfurile să se expedieze în decurs de cel mult 48 de ore la destinație oficiile vamale, neîntrerupând activitatea nici în sărbători.

Moțiunea s'a aprobat cu unanimitate.

Dl Negulescu (Oradea-Mare) a insistat pentru a se însira între doleanțe și întârzierea soluționării chestiei mostrelor de mărfuri trimise pentru analizare la București.

Dl Gheorghe Helfi, în legătură cu taxele vamale ce se percep pentru hârtie a ilustrat politica vamală greșită de până acuma. Revizuirea actuală a tarifului vamal neputându-se încredința numai câtorva oameni, propune ca

să se aibă în vedere și opiniile ce se preconizează de către industriași și comercianți prin Camerele de Industrie și Comerț.

actualul tarif vamal modificându-se după cerințe moderne corespunzătoare și intențiilor comerțului și să se ia dispoziții contra organelor vamale abuzive, cum sunt și între cele din Oradea Mare în special.

Dl Al. Schwartz (Oradea-Mare) a insistat pentru o solidaritate de branșă mai intensivă și pentru participa-

rea comercianților în comun acord în toate chestiile comerciale, fiindcă numai astfel se pot obține succese, fiindcă România nu are interesul, ca

să procure câtorva industrii și milioane, pe spinarea cadavrelor consumatorilor.

În fine cere protejarea consumatorilor și urcarea standardului de existență în România la nivelul celui din străinătate. La impozitele pe cifra de afaceri a cerut reducerea valorilor medii, fiindcă

în loc de legalele două procente de până acuma, actualmente se încasează chiar și 6—7 la sută dela comercianți.

Dl Arthur Sándor (Arad) a cerut îmbunătățiri în privința expertizelor analitice, fiindcă, de pildă ceaiul mai fin, care în Galați este corespunzător, la noi este sub toată critica.

Legea Oboarelor

Dl dr. Al. Raz (Arad), în legătură cu înființarea oboarelor în Ardeal și Banat, excepționează ca o lege, care s'a adus în vigoare acum treizeci de ani pentru vachii Regat, să se estindă și asupra nouilor teritorii, în cari dreptul de târguri era dezvoltat pe baze moderne. De altfel

camerele de comerț dela noi nu sunt obligate să înființeze aceste oboare în baza art. 59 și 65 din lege, decât atunci, când le cred necesare

și cu toate aceste, în urma presiunilor de mai sus, au fost nevoite să creieze astfel de instituții și la noi, deși n'au altă menire, decât de-a scumpi produsele alimentare, în special cerealele.

Dl Andor Adler, după pilda Camerei de Comerț din Timișoara arată, că toate camerele de industrie și comerț se folosesc de legea oboarelor numai pentruca să perceapă taxe pe cifra afacerilor după vânzările de cereale din regiunea lor. Nu toamai contra taxelor protestăm, ci contra acțiunii de-a se aduce la noi o lege primitivă, învechită, fără consultarea cercurilor interesate.

Dl dr. Ion Fried obiecționează că la congresul din 11 Novembrie la București,

guvernul promisese anularea legii speculei, pe când acuma vorbește numai despre o modificare a acestei legi.

Propune și adunarea aprobă să se solicite anularea integrală a legii speculei. În continuare a mai propus următoarea

Mașine

pe care congresul a aprobat-o cu unanimitate, să se suprimă integral legea speculei, să se reducă numărul multiplicatorilor dela tariful vamal, chiar și până la redactarea noiei nomenclaturi, să se încheie convenții comerciale în care privință să se ceară și opinia organizațiilor comerciale, a căror reprezentanți să fie invitați în delegațiile ce se vor compune în acest scop; să se înființeze imediat antrepozite vamale și la frontierele occidentale ale țării, ori să se dea autorizație organizațiilor de breșe în acest scop; să se reducă impozitele comercianților și să se respecte legile la impuneri; să se repartizeze impozitele în egal și pentru comerț și să se anuleze actuala lege de impozite comunale, înlocuindu-se cu alta și să se modifice tariful de transport pe CFR și să se

revizuiască legea repaosului Duminec, reglementându-se orele de închidere de către autoritățile locale, cu considerare la împrejurările locale; să se adusă telegrafice mulțumiri dlui ministru al industriei și comerțului pentru interesul ce a manifestat față de congres.

Moțiunea a fost aprobată în întregime, adăugându-i-se următoarele puncte propuse: să se însire lacunele taxative ale tarifului de căi ferate, propuse de dl Eugen Adler (Oradea-Mare), să se evidențieze cu ocazia modificării legii comerciale normale de specializare ale comercianților, după cum s'au propus de dl Wilhelm Jeckel; să se evidențieze dolanțele referitoare la taxele comunale în mod detaliat, după s'a propus de dnii Paul

Liszka, președintele sindicatului detașailor din Arad și dr. Nicolae Mark din Târgul-Mureș; să se reducă imediat numerii multiplicatori dela tariful vamal la 30, pentruca să se poată face aprovizionările mai ieftin pe Ianuarie și Februarie; să se modifice legea falimentelor în sensul ca să nu fie curatori de masă avocații, cari toată valoarea masei de faliment o consumă în speșele lor și în sfârșit propuneri făcute de dl Edmond Schön să se reducă și dobânzile băncilor, — din Timișoara. Dl Petru Hollinger s'a pronunțat pentru organizarea politică a comercianților și industriașilor.

Dl Richard Kun încheiând în fine desbaterile, a mulțumit congresiștilor pentru interesul manifestat față de desbateri.

Legkésőbb január végéig megszavazza az új parlament a kommercializálási és bányatörvény módosítását

Kormánykörökben mint elhatározott dologról beszélnek arról, hogy MADGEARU ipar és kereskedelmi miniszter rögtön az ünnepek után beteszti a parlamentnek a kommercializálási és bányatörvény módosításáról szóló törvényjavaslatot, mely lehetővé fogja tenni a külföldi tőke hathatós részvételét az ország kincseinek kiaknázásában. A javaslatot az új parlament legkésőbb január végéig letárgyalja és megszavazza.

Az Aradi Textilipar Rt. 60 millióra emelte alaptőkéjét

Az Aradi Textilipar Rt. báró NEUMAN Károly dr. elnöke alatt vasárnap délelőtt tartotta rendkívüli közgyűlését, amelyen alaptőkéjének 60 millióra való felemelését határozta el. Az alaptőkeemelés végrehajtásával a közgyűlés az igazgatóságot bizta meg. A vállalat nagyarányú tőkeemelése az üzemek további kibővítésével van összefüggésben.

Ene Ernő dr. kereskedelemügyi államtitkár nyilatkozik az Erdélyi Közgazdaságnak a kormány kereskedelmi programjáról

A kereskedők sérelmeikkel forduljanak bizalommal a kormányhoz — mondotta az államtitkár

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” Arad-bánsági szerkesztőségétől

A vasárnap tartott aradi országos kereskedő kongresszus kimagasló vendége, a kereskedelmi minisztert képviselő ENE Ernő dr. kereskedelemügyi államtitkár a kongresszus után fogadta az Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság munkatársát és a beszélgetés során a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— Az ország kereskedői — mondotta — teljes bizalommal tekinthetnek MADGEARU kereskedelemügyi miniszter működése elé. Madgearu kereskedő családból származik és jól ismeri azokat a problémákat, amelyek a kereskedő társadalmat foglalkoztatják. A miniszter maga kéri a kereskedőket, hogy tájékozzák fel kívánságaikat, hogy orvosolhassa sérelmeiket, mert változtatni akar az eddigi rendszeren, amely az érdekeltek meghallgatása nélkül intézkedett.

— Az aradi kereskedő kongresszus bő és érdekes tárgysorozatából láthatjuk, hogy még igen sok panasz vár orvoslásra és még sok problémát kell megoldani. Nem lehet természetesen azt várni, hogy az összes kívánságoknak egyszerre tegyünk eleget. Mi lehetőleg tökéletes és végleges munkát akarunk végezni, nehogy egymást kövessék a különböző magyarázó és egymásnak sokszor ellentmondó pórtrendeletek. Minden érdekeltségi testületet meghallgatunk és a lehetőséghez képest a leggyorsabban orvosoljuk a panaszokat. A kereskedelem felvirágzása az ország gazdasági felvirágzását is jelenti és még sok munka van hátra, hogy az ország gazdasági életét normális keretek közé tereljük és a teljes konszolidációt elérjük.

— Ami az Obor-vásárokat illeti, egyelőre nem mondhatok mást, csak azt, hogy a törvénynek szép és nemes céljai vannak. A törvény a termelők érdekeinek védelmére készült és véleményem szerint nem hátrányos a kereskedőkre sem. Az Obor összehozza a kereskedőt a termelővel, nivellálja az árakat és gondoskodik a búzának és a tengerinek, ennek a két fontos elsőrendű közszükségleti cikknek normális forgalmáról. Ha a végrehajtás körül kifogások merülnek fel, vagy bármilyen különleges kívánságot támasztana a kereskedő társadalom, forduljanak bizalommal a kereskedelmi miniszteriumhoz, mert mi minden hasznos és üdvös javaslatot szívesen fogadunk és végrehajtjuk a szükségesnek talált módosításokat. Az a célunk, hogy úgy a kereskedők, mint a termelők megtalálják érdekeik védelmét ebben a törvényben, ami tehát ennek keretén belül megvalósítható az előtárt kívánságok között, azok tekintetében a miniszterium készséggel vállalja a megfelelő módosítás munkáját.

Industria Textilă din Arad S. A. și-a urcat capitalul la 60 milioane

Industria Textilă din Arad S. A. în adunarea generală extraordinară, care a avut loc Dumineca recută sub rezidența dlui dr. Baron Carol Neuman, a hotărât să-și urce capitalul la 60 milioane lei, pentru a-și continue dezvoltarea.

Libertatea exportului de lemne și vite

Înlesnirea exportului se decide pentru sporirea de devize a Băncii Naționale

Guvernul studiază și va lua măsuri, ca pe lângă mărirea stocului de devize a Băncii Naționale prin cedarea creanței Statului, rezultată din convenția din Berlin, să înlesnească intrarea în țara a unei cantități cât mai mare de devize, prin facilitarea exportului. Astfel se vor lua măsuri ca pe un timp limitat probabil pe un interval de 3 luni — să se permit exportul lemnului de tot felul și de toate categoriile, precum și a vitei, fără de nici un fel de restricție și probabil cu scutire de taxe vamale.

O altă măsură ce se va lua, în schimbul avantajilor ce se vor face exportatorilor, este aceea de a-i obliga ca toate devizele ce le vor obține, să le pună la dispoziția Băncii Naționale, pentru ca aceasta să le manipuleze cum va crede de cuviință.

Sporirea stocului de devize

Statul își vinde disponibilitățile de fontă

În vederea sporirii stocului de devize, care să servească la susținerea cursului leului. Ministerul de industrie și comerț a hotărât să scoată în vânzare disponibilitățile sale de fontă care se cifrează la circa 3600 vagoane. Această fontă este de calitate cea mai bună.

De oarece în țară sunt foarte puțini consumatori de fontă s'a hotărât ca această fontă să fie vândută prin bună învoială însă la prețul mondial. Devizele ce vor rezulta din această vânzare vor fi de asemenea puse la dispoziția Băncii Naționale, iar leii ce vor rezulta din aceste devize vor servi la acoperirea golului bugetar.

Modificarea legii speculei

„Monitorul Oficial” publică deciziunea Ministerului de industrie și comerț prin care s'a instituit pe lângă Ministerul Industriei și Comerțului o „Comisiune pentru studiul modificării legii pentru înfrânarea și reprimarea speculei ilicite” și pentru prepararea unui ante-proiect de lege privitor la îngrădirea concurenței neonestă.

A pînăzugiunizster meg-szuntette a devizahiányt

Tegnap délután a pînăzugiunizsterium hatalmas mennyiségű devizakészleteket bocsájított a Banca Națională rendelkezésére. A tömegdeviza kibocsátás azzal az indoklással történ, hogy az országban uralkodó devizahiány kezdett már-már elviselhetetlen méreteket ölteni.

Citiți „Lemnul”

A világ összes államai közül Romániában a legdrágább a villany

A kolozsvári villamosmő költségvetését öt millió lejjel redukálták

Munteanu igazgató vezetése mellett most készült el Kolozsvár város villamos üzemének 1929. évi költségvetése. A költségvetést a városi tanács gazdasági bizottsága is áttanulmányozta és már eddig 5 millió lejjel redukálta a költségvetési tervezetet.

Kolozsvár városa eddig 13 millió kilowattóra elektromos áramot fogyasztott. Ez a mennyiség azonban az egyre fokozódó igénylés folytán előreláthatólag tetemesen emelkedni fog olyannyira, hogy

a villamosüzem jelenlegi berendezése máris csak korlátozott mértékben tudja kielégíteni a fogyasztást.

Ezért a jövő évben feltétlenül ki kell bővíteni az üzemet, melyre a budgettervezet szerint egy új egység beállítása válik szükségessé. De javítani kell a megrongált vonalakat is és elkerülhetetlenül szükséges egy új kapcsolótábla beállítása. A költségvetés 9 millió lejt irányoz elő ezekre a munkálatokra.

Míg az 1927. évi termelés 3750 kilowatt megterhelésű volt, addig ma már a napi megterhelés is megközelelti ezt a számot és a december hónap fokozott fogyasztás folytán bizonyára túl fogja azt haladni. Szükség van tehát a javítási munkálatok elvégzése után a vizierők kibővítésére is,

mert a termikus üzem nem képes oly megterhelés differenciáját fedezni.

A múlt évben 69 millió lej összbetétele volt a városi villamosüzemnek, míg kiadásai 58 millió 745 ezer lejt tett ki. Az üzem tehát

mintegy 10 millió lej nyereséggel zárta 1927. évi mérlegét.

A villamosüzem ellátta a város összes ipari és más üzemait villanyerővel, ugyancsak az Operát is, mely csak önköltségi árat fizetett az elhasznált áramért. Ha tehát a város többi üzemei is mint rendes fogyasztók kellett volna megfizessék az áramot, ugy

a villamosüzem még ennél is nagyobb hasznot tudna kimutatni.

A város tisztviselői 50 százalékos kedvezménnyel kaptak áramot és így a bevétel ezáltal is redukálódott. Az idén új kollektív szerződést kötött a villamosüzem a munkásokkal, mely a réginél 20 százalékkal magasabb illetményeket állapít meg és így a költségtöbblet is jelentékenyen emelkedett az 1928-as évben.

Maga a termelés is lényeges eltéréseket mutat, mintán

köztudomásu, hogy Kolozsvár villanyellátását kétféle uton:

hidraulikus és termikus uton állították elő az áramot. Az előző évben 60 százalékat a fogyasztásnak a vizerővel előállított árammal fedezték és csak 40 százalékat produkálták hőerő útján. Az utóbbi évben ez az arány megváltozott és 50—50 százalékos kiegyensúlyozást mutat, ami természetesen az áram előállítását nagyban megdrágította.

Amikor a villanyáram árát 1927-ben megállapították csak 13 millió kilowattóra termelésre számítottak és így történt meg az, hogy

az ipari áram és a világítási

áram közötti arány igen nagy volt.

Az érvényben lévő áramdíjak: világításnál 10 lej, korlátozott ipari felhasználásnál 7 lej 50 bani, míg korlátlan felhasználásnál 5 lej 50 bani. Ezek az árak egyáltalán

nem alkalmasak arra, hogy az ipar egyre fokozódó szükségletét megfelelő olcsó energiával lássák el.

Ha összehasonlítjuk a külföld áramdíjaival, úgy kiderül, hogy az egyetlen ország, ahol az ipari áram díja majdnem egyenlő a világítási áram taksájával.

Angliában például a világítási áram 25 lej kilowatt óránként, míg ezzel szemben az ipari áram csak 2 lejbe kerül, holott Angliában a költségesebb termikus uton fejlesztik az áramot. Németországban, ahol vizerővel állítják elő az áramot, a világítási áram 8—10 lej, míg az ipari áram 3 lej. Ezzel szemben nálunk az arány 1:1.3, illetve 1:8-hoz. Ha egy egész Romániára kiterjedő közép-arányt veszünk, ugy

a világítási áram Romániában 15 lej, míg az ipari áram 8.50 lejbe kerül.

Ebből kitűnik, hogy Romániában az ipari áram annyira drága, hogy az ipar fejlődésének elveit egyáltalán nem szolgálja.

Illetékes kormánykörök azonban nemcsak, hogy nem akarnak javítani ezeken az állapotokon és nem akarják a hatalmas iparral rendelkező országok példáját magukévé tenni, melyek a termelést minden rendelkezésre álló eszközzel támogatni kívánják, hanem

újabb törvényekkel drágítják meg az amúgy is túl magas áru villamosenergiát.

Aliberális kormány uttörvényjavaslata a jelenlegi költségekhez még újabb adókat is akart kreálni, ami az áramot lényegesen megdrágította volna. Így a felhasznált motorina kilogramma után 1 lejt, az olaj után 2 lejt és a Wacuum kilogramma után 4 lej adót akart kivetni és így egy olyan üzemnél, mint a kolozsvári villamosmő, ezekre

a felhasznált nyersanyagokra kivetett adók újabb 3 millió lej kiadást jelentettek volna az üzemnek,

melyet természetesen a fogyasztókzönségnek kellett volna megfizetni.

Az új kormányra vár a feladat, hogy ezt az újabb adót, melyet a liberális kormány tervbevetett, ha már nem akarja teljesen eltörölni, de legalább olyképpen redukálja, hogy

az új adónem behajtása ne vonja magután a villamosáram újabb tetemes drágulását,

mert ez semmiesetre sem lehet érdeke annak a kormánynak, mely programjába vette az ország iparának fellendítését.

Több mint husz vállalat perli Arad vármegyét évek óta kifizetetlen tartozásai miatt

A budapesti „Haditermény“ Rt. keresetét a párisi román-magyar vegyes döntő bíróság tárgyalja

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság“ arad-bánsági szerkesztőségétől

Arad vármegye tanácsa az elmúlt héten tartotta rendes havi ülését, amelyen megállapítást nyert, hogy magánosok részéről kifizetetlen adósságok miatt

több mint husz peres ügy van folyamatban tve Arad vármegye ellen,

azonkívül pedig számos per fölött fog-nak a közeljövőben dönteni, amelyeket tisztviselők indítottak a megye ellen.

Arad vármegye ugyanis szállítóival szemben ugyanúgy járt el, mint az állam: éveken keresztül rendelt különböző anyagokat, dolgoztatott anélkül, hogy szállítóit kielégítette volna. Az eljárás helytelenségére mi sem jellemző jobban, mint az, hogy

a perek nagyrésze még 1922-ből datálódik.

Így többek között az aradi „Victoria“ 63 vagon fát szállított a megyének, amelynek egy részét a vármegye kifizette, 53 ezer 550 lejjel azonban még a mai napig is adósa a pénztáratnak. Ugyancsak a Banca Victoria perelte be Arad vármegyét annak a kifizetetlen famennyiségnek az áráért, amelyet a nagyvárosi főszozolgabírósnak szállított le. Ezen tartozás összege 7390 lej. Az aradi „Diecezana“ nyomda a törvényszék útján

66 ezer 486 lejt követel a vármegyétől azokért a nyomtatványokért, amelyeket még az 1922-ben megtartott választások alkalmával rendelt meg a vármegye.

Ugyanilyen tartozásért perli a vármegyét az aradi Bloch-nyomda, amelynek követelése 26 ezer 217 lej. A jelenleg likvidálás alatt levő budapesti „Haditermény“ Rt. 13 ezer 707 lejes követelésének megfizetéséért perli a vármegyét. Ez a per

nem az aradi törvényszék, hanem a Párisban székelő román-magyar vegyes döntőbíróság előtt folyik

és a közeljövőben lesz az ügyben ítélet. Ugyancsak a pereskedők sorába tartozik az aradi „Autobox“ automobilvállalat, amely 10 ezer lej értékű benzín árát követeli.

Az Arad vármegye ellen indított perek közül a legérdekesebbnek mondható Bonca Vazul volt prefektus ügye, amelyet a tomesvári tábla nem tudott idejében letárgyalni, tekintve, hogy a belügyminiszter nem bocsátotta tanulmányozás végett az aradi törvényszék rendelkezésére az ügy aktáit. Ezért a késedelemért

az aradi törvényszék a vármegyét, illetve a belügyminiszteriumot 500 ezer lej pénzbüntetésre ítélte,

amelyet a vármegyének egy összegben kell kifizetnie a volt prefektusnak.

Arad vármegye tanácsa elhatározta, hogy minden lehető el fog követni, hogy a perekből megszabaduljon, amelyek a tartozások kifizetésének indokolatlan halasztásából kifolyólag keletkeztek.

Noți insolvențe în Oradea-Mare

In ultimul timp în Oradea-Mare s'au înregistrat insolvențe. Comerciantul de piele Ignat Pétrefi, având 3 milioane la pasivă și 1.200.000 lei activă, din cari a oferit 40% pentru încheierea unui acord paucine, care are toate șansele de reușită.

Fabrica de ghete Ego, al cărei proprietar este Eugen Weiss și care la pasive are 5 milioane, iar la active numai aranjamentul fabricii și produsele din depozit.

Depozitul de piele „Mercur“, având proprietar pe Emil Hielinger, la pasive înregistrează 3.000.000, iar la active 1.200.000 lei.

In Beiuș a devenit insolventă firma Belényesi și Marschal, care, existând de 50 de ani, la pasive are cam 5 milioane lei, pe când la active are a treia parte din această sumă, în care sunt interesate mai multe firme din streinătate.

ROSENFELD JENŐ

gyapotosztálya

Târgu - Mureș

Telefon 2—16.

Állandóan raktáron
fehér és nyers szövőfonalak és fejtők

Eladás csak nagyban.

PARKETTA

száraz, legjobb minőségben, legolcsóbban

Intreprindere Aradana pentru Industria lemnului

CZEIGER, ROZNIK & C-nál
ARADON.

Parkettát lerakással együtt is vállalunk. — Telefon számok: 187, 504.

Bugetul Uzinei Electrice din Cluj pe anul 1929

Uzinele Electrice din Cluj încheie anul 1928 cu un profit net de peste 10 milioane — Reparații și desvoinări necesare pentru satisfacerea consumației

Di inginer *Munteanu*, directorul general al Uzinelor Electrice din Cluj, a încheiat întocmirea noului buget pe anul 1929. Proiectul a fost revăzut și de către comisia economică a consiliului, care l-a redus cu 5 milioane.

Clujul, până acuma a consumat 13 milioane kw. curent electric. Necesitățile însă, în urma desvoltării orașului, cresc mereu, încât

uzinele, în actuala situație nu-mai limitat poate să livreze curentul necesar.

În urma acestui eveniment, anul viitor necondiționat va trebui să se facă noi investiții la uzinele electrice, între cari în noul buget s'a prevăzut și instalarea unui nou agregat Diesel. Afară de acestea sunt necesare încă și alte reparații precum și instalarea altor aparate. Din acest motiv a fost necesar să se prevadă în noul buget

9 milioane pentru reparațiile necesare uzinelor electrice.

Pe când vârful producției în 1927 se cifra la 3750 kw., în prezent necesitatea zilnică se cifrează la aproape tot atât, iar consumația în Decembrie desigur va depăși această limită, urcându-se peste 4000 kw. la zi. După lucrările de reparare, evident, în aceste împrejurări este nevoie și de sporirea capacității, fiindcă

nici uzina termică nici cea hidrolică nu este în stare să satisfacă necesităților, pe cari le reclamă consumația actuală.

Uzinele Electrice din Cluj anul trecut au încasat 69 milioane de lei, pe când cheltuieli au avut numai 58 milioane 745.000 lei. În consecință

Uzinele Electrice din Cluj au realizat în anul 1927 un profit de peste zece milioane,

cu toate că întreprinderile comunale și Teatrul Național cu Opera au primit curent electric în preț de cost. Aceste însă nu plătesc nici prețul redus pentru curentul furnizat. Prin urmare, dacă și întreprinderile cu instituțiile aceste ar achita curentul ca și celelalte întreprinderi particulare și consumatori, uzinele ar putea înregistra și mai mare profit.

Funcționarilor comunali de asemenea li-se livrează curentul electric cu o reducere de 50 la sută și astfel încasările Uzinelor Electrice și cu aceste reduceri au fost mai mici.

Anul acest s'a încheiat un nou contract colectiv cu muncitorii uzinelor și astfel

pe anul acesta se evidențiază la spese cu 20 la sută mai mult.

În ce privește producția aceasta deasemenea variază considerabil, fiind că curentul electric pentru Cluj se produce pe două căi: hidrolică și termică.

Anul trecut curentul electric în proporția de 60% s'a produs din energie hidrolică și numai 40% pe cale motrică. Anul acesta însă prin instalarea motoarelor Diesel, raportul producției a nivelat în proporție de 50—50% și astfel

curentul s'a scumpit considerabil. Funcționarii deasemenea au defuri mai mari, avându-se în vedere, că

funcționarii comunali au fost obligați ca să-și închirieze locuințe pe baza de liberă tranzație.

În 1927 când s'a stabilit prețul curentului, s'a contat numai la o producție de 13.000.000 kw. Din acest motiv este atât de mare diferența între curentul industrial și cel de iluminat. Curentul pentru iluminat costă 10 lei, iar pentru utilizare industrială 7.50 lei, pe când la utilizare nelimitată costă 5.50 lei. Dar pe acest preț nu se pot aproviziona întreprinderile, fiind prea ureat. Și dacă avem în vedere prețurile din alte țări, putem să constatăm, că

în România prețul curentului industrial cu cel de iluminat este aproape egal,

în schimb în Anglia, de pildă, curentul pentru iluminat costă 25 de lei hectovatul, pe când cel industrial costă numai 2 lei, cu toate că

englezii produc curentul electric pe cale termică, deci mai scumpă.

În Germania, unde se produce curentul electric pe cale hidrolică, media prețului celui de iluminat se cifrează la 8—10, iar al celui industrial la 3 lei.

A földmivélsügyi miniszter kiküldöttje ellenőrző vizsgálatot tartott az aradi likörgyárakban

Csak literes palackokban szabad ezentul a rumot és liköröket árusítani — Az aradi szeszkereskedők értekezlete

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság“ Arad-bánsági szerkesztőségétől

Az új szesz törvény végrehajtását mindenütt a legszigorubbán ellenőrzik és Aradon az elmúlt napokban tartotta ellenőrző körutját Socolescu földmivélsügyi vezérfelügyelő. Socolescu inspektor

a miniszter megbízásából járja végig az erdélyi és bánsági rum-, likör- és konyakgyárakat,

hogy a törvény előírásainak pontos betartását ellenőrizze. A vizsgálatot Aradon minden gyárnál lefolytatta a miniszteri felügyelő és több szempontból

szigorú utasításokat adott a törvényes rendelkezések betartására.

Különösképpen ellenőrzés alá vette azt, hogy a liköröket kizárólag borszeszből készítik-e és hogy a gyártmányokat az előirt egy literes palackokban hozzák-e forgalomba. A miniszteri felügyelő felszólította azokat a gyárosokat, akik eddig más ürtartalmu palackokban vagy hordókban adták el

Media din întreaga Românie se cifrează pentru curentul de iluminat la 15, iar pentru cel industrial la 8.50 lei.

Din toate aceste rezultă, că în România curentul electric industrial este atât de scump, încât acesta este aproape inutilizabil pentru industrie.

Autoritățile competente nu au în vedere, că în alte țări industriale întreprinderile industriale sunt încurajate pe toate căile, ei caută să scumpească curentul prin taxe noi, deși este destul de scump. Astfel au căutat să scumpească motorina cu un leu, uleiul cu 2 lei, iar Vacuum-ul cu 4 lei la kgr., cari de pildă la Uzinele Electrice din Cluj

ar și constituit spese, ce se cifrau la un plus de trei milioane lei

anual, spese, pe cari desigur le plătește consumatorii în prețul curentului astfel scumpit.

Noului guvern îi incumbă datoria de-a veni în apărarea intereselor producției industriale înlesnind și pe această cale situația îngreunată de altfel prin atâtea neajunsuri și măsurile de oprire ale regimului trecut.

Sperăm că luarea acestor măsuri nu va întârzia, la fel ca în țările occidentale prețul curentului electric servit industriei de uzinele electrice din țară se reduce în măsura ca acesta să-l poată utiliza ca forță ieftină în uzinele sale.

Ujabb fizetésképtelenségek Nagyváradon

Péteri Ignác bőrekeskedő. Passzívák: 3 millió lej, aktívák 1 millió 200 ezer lej. Félajánlott kvóta 40 százalék. Békés meg egyezésre van kilátás.

We-Ego cipőgyár. Tulajdonos Weisz Jenő. Passzívák körülbelül 5 millió lej, aktívák csupán a gyári b rendezés és a kész áruk.

Merkur bőrekeskedés. Tulajdonos Hillinger Emil. Passzívák körülbelül 3 millió lej, aktívák 1 millió 200 ezer lej.

Belényesi és Mcrschel Belényes, közel ötven év óta fennálló rőfös és rövidárú cég. Passzívák körülbelül 5 millió, aktívák ennek az összegnek mint gy harmadát teszik ki. Ennél a cégnél jelentékeny külföldi érdekeltég van.

Repaozul in întreprinderile comerciale

Ministerul Muncii a primit diverse cereri pentru a suspenda repaosul dela amiază în întreprinderile comerciale în ajunul sărbătorilor Crăciunului, precum și a prelungi ora de închidere seara, cu încă o oră.

Ministerul n'a aprobat aceste cereri, rămânând a se aplica întocmai dispozițiile repaosului duminical.

Legi pentru încheierea contractelor de muncă

Dispozițiile Ministerului Muncii

Ministerul muncii, cooperației și asigurărilor sociale a trimis o circulară, tuturor organizațiilor patronale și de salariați, prin care le pune în vedere că pregătește legislația contractului de muncă.

In acest scop a instituit o comisie compusă din reprezentanții producătorilor, salariaților și ai ministerului muncii care va pregăti un proiect de lege.

Din partea marilor industriași a și fost desemnat dl ing. Silviu Marino.

Ministerul muncii a luat măsuri ca lucrările să fie cât mai mult grabite pentru ca legea contractului de muncă să fie curând realizată.

Kartelbe tömörülnek a középeurópai szőnyeggyárak

A német szőnyeggyárak, amelyek hosszabb idő óta az árakra és a piacra vonatkozólag egyezséget kötöttek, a csehszlovákiai vállalatokhoz fordultak, hogy együtt közös szervezetet alakítsanak és lépjenek be a német kartellbe. Egyidejűleg tárgyalások folynak az osztrák szervezetekkel is középeurópai piaci és árkonvenciók megalakítása céljából. A tárgyalások hírek szerint kedvezően folynak és kilátás van a konvenció tényleges megalakítására.

Nagyvárad szerkesztőségünk:

Ötvös Béla
Oradea-Mare, Str. Oltenia (volt Csengeri ucca) 8.

Speciális városi és utikabátok, külföldi la. nappaborkabátok, őszi trenchcoatok

Ia, teveszór béléssel.

NEUMANN M.

CLUJ, FÖTÉR 14. FÉRFI-ÉS FIURUHAÁRUHÁZ

A romániai kereskedelem egzisztenciális bajaira kért orvoslást a kereskedők aradi parlamentje

Hatalmas érdeklődés mellett tartotta Aradon országos kongresszusát az Erdélyi és Bánsági Kereskedelmi Testületek Szövetsége — Ene Ernő államtitkár a kormány nevében messzemenő ígéretet tett

Vasárnap délelőtt 11 órakor az aradi városháza nagy termében tartotta országos kongresszusát az *erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Testületek Szövetsége*. A nagyülésen képviseltette magát a kereskedelmi miniszter, akinek megbízásából dr. Ene Ernő államtitkár és Hargescu vezérigazgató jelentek meg. Az iparkamarák részéről jelen voltak Negulescu, a váradi kamara elnöke, dr. Marcus Mihály az aradi kamara elnöke, Lendvai Jenő a temesvári kamara főtitkára, Pacurar Brutus és dr. Falus Lajos az aradi kamara főtitkárai. A kereskedelmi érdektestületek részéről jelen voltak:

Az erdélyi német Gremiumok szövetsége 26 tagjával, Jeckel Vilmos elnök, a Temesvári Kereskedők Egyesülete 24 tagjával, Kuhn Richárd elnök a Nagyváradai Kereskedelmi Csarnok és a kebelébe tartozó ifjú kereskedők dr. Fried János főtitkár. A lugosi kereskedők egyesülete Grünbaum Soma elnök, a marosvásárhelyi Kereskedő Társulat dr. Mark Miklós, a temesvári Eisenring, Hollinger Péter elnök, a Szalontai kereskedők Egyesülete Szilas Sándor, a lippai kereskedők egyesülete Huszárek György és Popa Miklós társelnök, a Zombolyai Kereskedők Egyesülete Piszik Mór elnök vezetésével és még számos erdélyi testület képviselőin kívül az aradi Kereskedelmi Testület teljes számmal képviseltette magát Domány Sándor elnök vezetése alatt.

Kun Richárd elnöki megnyitój

Az ülést Kun Richard szövetségi ügyvezető elnök nyitotta meg és javasolta, hogy a kormány képviselőiért küldöttség menjen, akiket a gyűlés Domán Sándor, Jeckel Vilmos és Grünbaum Soma elnökök személyében jelölt ki. A bevonuló dr. Ene államtitkár és Hargescu vezérigazgatót lelkes ováció fogadta. Kun Richard román nyelven üdvözlő a vendégeket, majd exorzéjában kifejti az eddig uralkodó kereskedelem ellenes irányzat káros kihatásait. A viszonyok javulása elsősorban a kereskedői munkásság kellő méltánylása mellett jöhet csak létre. *Ebből a célból szükséges, hogy egységesen és tömött sorokban lépünk fel. Mindenekelőtt követeljük a spekulációs törvény teljes eltörlését az adóterhek igazságos elosztását és az eddigi kereskedelmi adóztatás tulásainak megszüntetését, ezzel kapcsolatban a rendszeresen vezetett üzleti könyvek respektálását. Az adózás terén a kereskedelem felszabadítását az alól, hogy a városi, illetőleg községi terhek csakis ennek az osztálynak vállalóra nehezedjenek. Általában ne fordulhasson elő, hogy a kereskedő az egész év folyamán Ujévtől Szilveszterig egyébbel sem legyen elfoglalva, mint adóügyeivel. Kérjük az adókövetések három évre való megállapítását, a jövő évi költségvetésbe a kereskedelmi adó mérsékelt összegének beiktatását. A vámtarifának revízióját, illetőleg kérjük a kereskedelmi érde-*

kek respektálását és csak annak az iparnak védelmét, mely elegendő mennyiségű és megfelelő minőségű áruval képes a közfogyasztást ellátni. Ezzel szemben a kereskedők szívesen támogatják a honi ipart. A vámtörvény és a vámnomenklatura a modern igényeknek megfelelően módosították és a munkába vonják be a kereskedelmi érdektestületek megbízottait. Az erdélyi és bánáti kereskedők régi és jelentős kívánsága a vámszabadraktárak *létesítése, az ország nyugati hatá-*

Ene dr. államtitkár a spekulatív törvény módosításáról

Ene Ernő dr. kereskedelmi államtitkár a kereskedelmi miniszter üdvözlését tolmácsolta, akit fontos államügyek akadályoztak és emiatt nem jelenhetett meg személyesen a kongresszuson. A miniszternek és neki régi elhatározása, hogy a kereskedelem minden kérdésében a szakmai szervezetek véleményét meg kell hallgatni. Ugyanezt a nyilatkozatot tette a miniszter a bucaresti országos kongresszuson is. A kongresszus tárgysorozata úgy a miniszter, mint ő előtte teljesen ismeretes, épp így nem ismeretlen előttük a szövetség két éves munkássága, melyet hasznosnak és szükségesnek tartanak. A tárgysorozat élen szereplő spekulatív törvény elleni tiltakozás ügyében utalt Madgearu miniszter legutóbbi intézkedésére, mely szerint

a törvény gyökeres módosítása céljából bizottságot küldött ki.

Ennek a bizottságnak élen kereskedő áll. Gondja van arra a kormánynak, hogy a módosító javaslat mindjárt az első ülészen a parlament elé kerüljön. A vám kérdésre vonatkozólag a jelenlevő Hargescu vezérigazgató kapott a kormánytól megbízást, hogy az ország gyáraiban a helyszínen alapítsa meg a termelőképeséget, az előállítás árát valamint az összes termelési feltételeket. Erről a munkálatról a miniszterium statisztikát fog össze állítani, melynek adatait előbb az ipari érdekeltekkel, majd a kereskedelmi testületekkel egyetemben tanácskozza meg. Az adózás tekintetében egyelőre nem lehet szó az adók mérsékeltébb tételben való beállításáról a költségvetésbe. Az államháztartás számottevő deficittel küzd és elengedhetetlen szüksége van az adókból származó jövedelemre. Ugyanilyen deficittel küzdenek mindazok az országok, melyeknek nincsen még stabil valutájuk.

Madgearu miniszter üdvözlőtávirata

Ha az adók összegéből a kormány nem is engedhet, gondot fog fordítani azok igazságos megosztására, úgyhogy a tulsuly ne a kereskedők vállait terhelje. A kereskedő kívánságok közé tartozik a kereskedelmi hitel egyidejűleg. Ezt a kérdést a kormány csak a stabilizáció végrahajtása után tudja megvalósítani. A ter-

rain, miként Galatban és Constantában, már régen fenállanak. Ha a kormány ezeket a szabadraktárakat nem tudná saját költségén felemelni, úgy az erdélyi kereskedelmi testületek szövetsége a Sfatul Negustoresce-vel együtt saját erejéből hajlandó ezt az intézményt megalapítani. Ezután szöveget intéz a kongresszus jelenlévőkhöz, hogy a szövetséget anyagi eszközökkel is támogassák és ama reménynek ad kifejezést, hogy a kereskedelemre egy szebb jövő virrad.

vezetek azonban már készen vannak. Beszölt a tervbevett szövezesi reformokról és kilátásba helyezte, hogy a kormány legközelebb törvénybe fogja iktatni a bor származási helyének kötelező feltüntetését.

Dr. Radó Henrik, a lugosi kereskedők egyesületének titkára Madgearu kereskedelmi miniszter következő üdvözlő táviratát olvasta fel:

— Bár legfőbb óhajom volt, hogy a kongresszusok munkájában részt vegyek, sajnálatomra itteni akadályoztatásom miatt nem jöhettek. Kívánok a kongresszusnak eredményes munkát és kérem fejtsék ki ez alkalommal igazságos kívánságaikat. Biztosítom Önöket teljes támogatásomról, a kereskedelem jobb helyzetének megvalósítása végett és ecébből kérem közreműködésüket. Madgearu, miniszter.

Ezután az üdvözlőtáviratok felolvasása, majd a megjelent testületek üdvözlései következtek. Ennek során felszóllaltak: Domán Sándor az aradi Kereskedelmi Testület, Jeckel Vilmos a német grémiumok szövetsége, Baruch Izidor a temesvári kereskedők egyesülete, Hollinger Péter az Eisenring, Negulescu, a biharmegyei kereskedelmi kamara, Marcus Mihály dr. az aradi kamara, Szilas Sándor a szalontai kereskedők egyesülete, Grünbaum Soma a lugosi kereskedők egyesülete, Helfy György a váradi Kereskedelmi Csarnok ifjusági csoportja, dr. Márk Miklós a marosvásárhelyi kereskedő társulat, Popa Miklós a lippai kereskedők egyesülete, Schlesinger Jenő a zombolyai kereskedők egyesülete, Piszik Mór a esákovai kereskedők egyesülete nevében.

Támadás az Obor-törvény ellen

Sándor Arthur (Arad) a vámolási revízióvizsgálat terén kér lényeges könynyítéseket.

Rác Sándor dr. (Arad) az Obor-vásárok bánáti és erdélyi felállításával kapcsolatban kifogásolja, hogy a 30 év előtt hozott okiráltságbeli elavult törvényt ránk is kiterjesztették, holott nálunk a vásárjog már ki volt fejlődve. Ott ennek hiánya hozta létre 30 év előtt ezt a primitív törvényt. Különbön is itteni kamaráink a törvény 59. és 65. szakaszai értelmében nem kötelesek ezeket az Obor-vásárokat felállítani, hanem csupán akkor,

A vámkörűli sérelmek — A tárgysorozat első pontja gyanánt Jeckel Vilmos (Brassó) a vámeljárással kapcsolatos sérelmeket tette szóvá. Különösen az utólagosan beszedett vámkülönbözetek behajtását sérelmezi. Indítványára a következő határozatot fogadta el a nagygyűlés:

Utólagos vámkülönbözetet a kint-tár csak egy hónapon belül követel-hessen, még pedig szabályszerű végzés formájában, melyet a fél 20 nap leforgása alatt illetékes helyen megfelelbezheti. A vámküldeményekből hiányzó, vagy ellopott árak után vámnem szedhető. Számolási hibák felfedezésük után azonnal helyesbítendők. Ha a tévedés a vámoló fél kárára történt, a különbözet számára visszatá-rittessék. A vámolási eljárás olyként gyorsítottassék, hogy a vámosmagokat a címzett 48 órán belül kézhez kap-hassa, romlandó áruval esetleg még rövidebb idő alatt. A vámhivatali szolgálatot még ünnepnapokon se le-hessen félbeszakítani.

Negulescu (Nagyvárad) az analízálás végett Buceurestibe küldött árn-minták késedelmes elintézését is a sé-relmek közé kéri sorolni.

Helfy György (Nagyvárad) a pa-pírvarmók példával illusztrálta, hogy milyen helytelen és indokolatlan Romániában az eddig követett vámpol-ítika. A most revízió alatt levő vámtarifa összeállítás nem lehet néhány ember ismereteire bízva, ezért javo-solja, hogy a román behozatali vámtarifa módosításánál a kereskedelmi és iparkamarák székhelyein összehívott szakbizottságok véleményei és észre-vételei figyelembe véssenek. Továb-bá

*a mai elavult vámtörvény a mo-
dern kereskedelem intencióinak
megfelelően módosítást nyerjen,
végül, hogy a mindenütt uralkodó
de különösen a Nagyváradon di-
vó vámolási zaklatások és vissza-
élések ellen erélyes intézkedések
tétessenek.*

Schwarz Sándor játékaru nagyke-reskedő (Nagyvárad) a kereskedőket fokozottabb összetartásra és a közös akciókban való részvételre buzdítja. Nem áll az, hogy a mozgalmak nem járnak sikerrel. Az erdélyi és Bánáti testületek 1926-ban benyújtott és a képviselőházban szétosztott vámbro-surája például a játékaru kereskede-lemben számos vámrredukeiót, átlag 75 százalék mérséklést eredményezett. Romániának nem lehet érdeke, hogy hű népének holttestén keresztül né-hány belföldi gyáros nehéz milliókat szerezzen. A belföldi ipar kellő védel-me mellett kéri a fogyasztók védelmét és ezáltal a romániai életstandard megjavítását a külföldi nivóra. A for-galmi adó fizetésénél a középértékek redukeióját kéri, mert az eddigi két százalék helyett ma hat-hét százalékot fizetnek a kereskedők.

*ha szükségesnek látják. Kamaráink
felsőbb presszióra akaratos ellenére
kénytelenek ezeket az intézményeket
mégis meghonosítani, melyek csak
arra jók, hogy tetemes kamarai illeté-
kekkel terheljék meg az elsőrendű
élelmiekket, illetőleg gabonát.*

Adler Andor a temesvári kamara példájára üsmerteti, hogy az erdélyi kamarák nem is állítják fel az oboro-
kat, csupán arra használják fel a tör-
vényt, hogy forgalmi adóval sújtásák
a megyében előforduló gabonaüzletkő-
téseket. Nem az a fontos, hogy illeté-
keket kell fizetni, hanem tiltakozunk

kell az ellen, hogy mindenféle maradi törvényt átplántáljanak hozzánk, megkérdezzük nélküli.

Kéri a vámtarifa redukálását

Fried János dr., szomorú tényként regisztrálja, hogy a november 11-én tartott országos bucaresti nagygyűlésen a kormány a spekulációs törvény teljes eltörlését ígérte és most ismét csak módosításról van szó. Javaslatára a kongresszus egyhangulag követeli a spekulációs törvény teljes eltörlését. Ezután előterjesztette nagy határozati javaslatát, eszerint a *bchozatali vámtarifa tételeinek leszállításáig azonnali hatállyal kéri az érdekelttség a szorzószám leszállítását.* Továbbá kéri a kereskedelmi szerződések előkészítését és a szövetség idevonatkozó javaslatainak bekérését és a kiküldendő delegációba való meghívását, kéri a vámszabadraktárak sürgős felállítását, illetőleg a szabad érdeklőpövek megbízását egy erre vonatkozó terv elkészítésére. Kéri, a jövő évi adókvetés kapcsán a kereskedelem adózásának leépítését, továbbá a pénzügyminisztérium szigorú utasítását, hogy az adókvetésnél a legszigorubb törvényességet alkalmazzák, a városi terhek egyenlő elosztását és a mostani városi adótörvény eltörlését és mással való helyettesítését. Kéri a román államvasutak tarifapolitikájának megváltoztatását és a díjtételek csökkentését. Kéri a vásárok és a házaló kereskedés káros kényszerseinek megszüntetését, végül a munkaszüneti törvény revízió alá vételét olyformán, hogy a zárórai intézkedések helyi hatóságok útján szabályoztassanak a helyi viszonyok figyelembevételével. Ugyancsak javasolja, hogy a kongresszus táviratilag üdvözlje a kereskedelmi minisztert.

A főtitkári javaslatot egyhangulag elfogadta a nagygyűlés és ahhoz a felszólalók kívánságaihoz képest a következő kiegészítő pontozatokat fűzték.

Adler Jenő (Nagyvárad) javaslata képen a román vasúti tarifa hiányainak *taxativ felsorolását*, ami által Románia kiszorult a nemzetközi vasúti forgalom összes anyagi előnyéből.

A kongresszus utáni diszbankett

Jeckel Vilmos a kereskedelmi törvény módosításánál a kereskedői ipar engedély elnyerését képesítéshez kívánja kötni.

Liszka Pál (Arad) az aradi kereskedők szindikátusának elnöke és Márk Miklós dr. (Marosvásárhely) a városi taxákra vonatkozó sérelmeket terjesztették elő.

Schön Ede (Temesvár) a szorzószámok 30-ra való azonnali leszállítását kéri, hogy a januári és februári árbeszerzéseket már jutányosabban eszközölhessék a kereskedők, azonkívül a esődtörvény oly módon való módosítását, hogy a esődtömegmondások ne lehessenek ügyvédek, aki az egész esődtömeget saját költségeikre számolják el, hanem a hitelezők megbízottai, aki önzetlenül munkálkodnak. Végül a bankok kihitelezési kamattételeinek csökkentését követeli, melyek az ígéretek ellenére máig sem csökkentek be.

Hollinger Péter a kereskedők és iparosok politikai megszervezését tartja szükségesnek.

Ezután Kun Richárd köszönetet mondott a megjelenteknek, majd a nagygyűlést berekesztette.

A kongresszus után az aradi Ujság-

író Klubban diszbed volt, melynek során több felszólalás hangzott el. Többek között Ene államtitkár megemlékezett az aradi Kereskedő Hétről

és reményének adott kifejezést, hogy az itt alkalmazott árredukció nemcsak állandó lesz, de az ipar is követendő példa gyanánt alkalmazza.

Prefectura din Arad a fost improcesuat pentrucă nu a achitat furniturile

Peste douăzeci de procese intentate de furnizori

Le ședința consiliului județului Arad, care s'a ținut ieri s'a constatat, că sunt vre-o douăzeci de procese în curs împotriva județului, pentru plăți neefectuate. În afară de procesele intentate de foștii funcționari, cea mai mare parte a proceselor se datorește faptului, că județul n'a plătit conturile furnizorilor.

Mai multe procese datează încă din anul 1922. Banca „Victoria” a livrat județului 63 vagoane de lemne, dar județul a rămas dator cu restul de lei 53.550. Tot Banca Victoria a dat în judecată județul pentru lemnele furnizate pretoriei din Nadlac. Suma în chestie este de lei 7390. Tipografia „Diecezana” cere prin tribunal lei 66.486 pentru imprimate făcute în timpul alegerilor din anul 1922. Tot pe acest motiv județul a fost dat în judecată de către tipografia B'och,

pentru suma de 26.217. „Haditermeny” Soc. Anonimă din Budapesta (astăzi în lichidare) a intentat proces pentru lei 13.707, din cauza produselor livrate și neplătite. Procesul acesta este în curs în fața Tribunalului mixt româno-ungar din Paris. Firma „Autobox” cere lei 10.000 pentru benzină.

Cel mai interesant însă este procesul intentat de fostul prefect, dl. Vazul Bonea, Curtea de Apel din Timișoara n'a putut să țină ultima desbatere, deoarece Ministerul de Interne n'a pus la dispoziția Tribunalului dosarele cerute. Din cauza întârzierii Tribunalul a condamnat județul la plata unei sume zilnice de lei 500 în favoarea fostului prefect.

Județul caută acum să scape de procesele enumerate și cel mai ales de acele, provenite din neplata furniturilor.

Nolle prețuri ale gazului metan

Dispozițiile Ministerului de Industrie și Comerț

„Monitorul Oficial” publică următoarea decizie a ministerului de industrie și comerț prin care prețul cu care se va vinde consumatorilor gazul metan furnizat de „Societatea Națională de gaz metan” pentru intervalul 1 Ianuarie până la 30 Iunie 1929 în modul următor:

Lei 1,10 mc. de gaz pentru iluminat;

Lei 1,00 mc. gaz pentru menaj;

Lei 0,90 mc. de gaz pentru industrie.

Aceste prețuri se înțeleg loco-consumator.

Societățile și organizațiile de distribuție cari cumpără gazul dela societatea producătorilor spre a-l distribui mai departe, au dreptul să adauge la prețurile de mai sus lei 0,30.

Impozitele și toate taxele fiscale și comunale se vor calcula de societatea

producătoare separat, adăugându-se câte 2 bani de fiecare mc. de gaz.

Plata facturilor de gaz va fi făcută de către consumatorii direcți ai societății producătoare sau cei ai societăților sau organizațiilor de distribuție, cel mult în 4 săptămâni dela data primirii facturilor, contrariu se va refuza furnizarea mai departe a gazului și se va calcula dobânda de întâziere dela data facturii.

În vederea unei reglementări cât mai raționale a distribuției gazului, toți consumatorii sunt obligați să aibă contoare verificate și instalate la începutul bransamentelor lor.

În caz contrariu se autoriză societatea să instaleze ea însăși contoare verificate, acolo unde e nevoie, urmând ca plata acestora să se eșaloneze pe un număr de ani proporțional cu puterea de plată a acelor consumatori.

Amortizációs holland kölcsönnel országos házépítési akció indult meg Temesváron

Egy három szobás lakás 15 évi házbéréből bárki családi házat építhet magának — Nyolc százalékos kamatozás mellett folyosít építkezési kölcsönt a temesvári Építkezési Szövetkezet

Az Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság temesvári szerkesztőségétől

Lapunk hasábjain többször beszámoltunk a romániai, de különösen az erdélyi és hánsági építőipar válságáról, amely az idén sem enyhült. Különböző városokban több próbálkozás történt kölcsön felvételére, amellyel vállalkozó szellemű emberek külföldi mintára építkezési akciókat akartak lebonyolítani.

Az első komoly lépés Temesváron

történt, ahol

a lakók szövetségének kezdeményezésére megalakult az Építkezési Szövetkezet, amelynek kimonottan az a célja, hogy olcsó házakat építsen

és ezzel csökkentse a lakáshiányt, egyben pedig az építőipart is foglalkoztassa.

A szövetkezet alapszabályait a bucaresti szövetkezeti központ már jóvá is hagyta és így

a temesvári alakulat meg is kezdhetette működését.

A temesvári építkezési szövetkezet már hetekkel ezelőtt összekötötésbe lépett egy nagy hollandiai pénzesporttal, amellyel nagyobb kölcsön folyósítása ügyében folytatott tárgyalásokat. Mint az eredmény mutatja, a kölcsöntárgyalások sikerrel végződtek, amennyiben sikerült olyan egyezséget létrehozni, hogy

a hollandiai pénzesport nagy összegű amortizációs kölcsönt bocsát az építkezési szövetkezet rendelkezésére,

ami lényegesen megkönnyíti a tervezett házépítési akció lebonyolítását. Az előzetes tárgyalások a napokban befejeződtek és a szövetkezet vezetői a közel jövőben Amsterdamba utaznak, hogy a kedvező szerződést véglegesen megkötösk.

A temesvári házépítési akció széles körökben magára vonta a közfigyelmet, amit legjobban bizonyít az a tény, hogy

az Építkezési Szövetkezet felhívására közel ötszázán jelentkeztek házépítési igénylással.

A szövetkezet minimális tőkájével már fel is épített három házat, míg tavasszal harminc új épület felépítését kezdi meg.

A házépítés feltételei a körülményekhez képest igen kedvezőek. Ha valakinek telke van és letudja fizetni az építkezési költségek 22 százalékát a fennmaradó összeget a szövetkezet adja 8 és fél százalékos kamattal. A szövetkezet által nyújtott kölcsön amortizációjának időszaka 10-től 30 évre terjed és

az építő fél egy családi háznál körülbelül annyi tőke és kamattörlesztést köteles havonta fizetni, mint amennyit egy három szobás lakás bérösszege kitesz.

Ilyen feltételek mellett az építendő 15 évi házbérösszeggel saját házat vásárolt magának.

A megbízhatóság kedvéért az Építkezési Szövetkezet tervezetét, valamint a hollandiai pénzesport kedvező ajánlatát felülvizsgáltatták temesvári pénzügyi és építkezési szakértőkkel, akik megállapították, hogy

ugy a tervezet, mint a pénzesport ajánlata rentabilis és az építetőkre nézve igen kedvező.

Kiszámították ugyanis, hogy ha az építkező fél bankból venne fel kölcsönt ugy 15 év alatt minimálisan háromszor annyit fizetne vissza kamatokban, mint amennyit ilyen feltételek mellett összesen fizet.

Értesülésünk szerint a temesvári építkezési szövetkezet elhatározta, hogy

Erdély többi városaiban így Aradon, Nagyváradon, Kolozsváron, Brassóban és más helyen hasonló feltételek mellett szintén fog házakat építtetni

és így lassanként egész Erdélyt és Bánságot bekapcsolják a házépítő akcióba. Az akció kiterjesztése, amelyre valószínűleg csak a tavassz folyamán fog sorkerülni, különböző fiókok létesítésével veszi majd kezdetét.

Olvassa a „Lemnul”-t

Impunerea operațiunilor dintre bănci

Dispozițiile Ministerului de Finanțe

Ministerul de finanțe a trimis tuturor administrațiilor financiare, următoarea circulară:

În circulara Nr. 57381 din 225 Februarie 1928, vi s'a arătat că relațiile dintre bănci pot fi de trei feluri:

credit, depozit și mandat.

Vi s'a arătat totodată felul în care se impun relațiile dintre băncile din țară și cele din străinătate atunci când este de depozite.

Întru completarea circularii mai sus menționată în special în ceea ce privește operațiunile dintre băncile din țară și cele din străinătate,

atunci când este vorba de relații de credit și de mandat,

se precizează:

1) — Caracterul contului se stabilește după aceleași criterii menționate în sus zisa circulară.

2) — Impozitul de 0,20 la sută prevăzut de art. 14 § alin. 6 se percepe și la creditele în cont curent (dacă nu sunt asigurate și prin alte acte supuse impozitului) acordate în valută străină de către băncile din străinătate băncilor sau bancherilor din țară.

Impozitul de 0,20 la sută lovește soldul dela 30 Septembrie 1928. — La închiderile ulterioare se va taxa numai diferența cu care soldul maxim următor depășește soldul maxim taxat.

3) — Creditele obținute de bănci și bancheri în străinătate pe bază de cambii (trate, bilete la ordin, secont de portofoliu, etc.), dat fiind că *la aceste cambii se plătește impozitul prevăzut de art. 14, alin. 4 nu se mai fixează cu impozitul de 0,20 la sută prevăzut de art. 14 alin. 6.*

4. a) Soldurile creditoare în valută străină ale băncilor din străinătate provenind din dispozițiile băncilor din țară asupra lor, ca de pildă emiteri de cekuri, ordine postale de plată care prin urmare rezultă din executarea unui mandat,

nu sunt supuse impozit, proporțional prevăzut de legea timbrului,

decât atunci când aceste dispozițiuni sunt executate în virtutea unui credit acordat.

b) Creditele de curier în străinătate care trebuiesc acoperite în termenul zilelor de curier, adică în termenul socotit până ce acoperirea ajunge în străinătate prin poșta întră în categoria operațiunilor de mandat.

c) Soldurile creditoare care rezultă din utilizări provizorii și *care se acoperă în termen de cel mult 45 zile, întră și ele în categoria relațiilor de mandat*

și deci nu sunt scutite de impozitul 0,20 la sută.

Modul de percepere

Impozitul de mai sus se va credita Ministerului de Finanțe de către bănci într'un cont special ca și celelalte impozite pentru care s'a admis acest mod de percepere.

Suma creditată se va vărsa în interval de două luni dela data închiderii semestriale a conturilor respective, adică la 1 Martie și 1 Septembrie ale fiecărui an.

Conform celor de mai sus, prin excepție, impozitul datorat asupra creditelor în valută străină dela punerea în aplicare a legii timbrului și până la 30 Septembrie 1928, se vor calcula numai pe baza soldurilor creditoare existente la 30 Septembrie 1928 și se varsă la 31 Decembrie 1928.

Odată cu vărsarea impozitului

băncile vor anexa și un borderou în dublu exemplar indicând cuan-

A Bănăți Bankegyesület Rt.

nevet vette fel az

Aradi Polgári Takarékpénztár

A renabilis pénztézet 200 millió lej aaptökével és 800 millió lej betétálladékkal rendelkezik — Weissenburger Nándor a pénztézet vezérigazgatója

Midőn most október végén a fuziós közgyűlésse kapcsolataiban részletesen megemlékeztünk arról a nagy horderejű és nagy méretű tranzakcióról, amely az Aradi Polgári Takarékpénztárba olvasztotta a Sváb Központi Bankot, megirtuk azt is, hogy egyelőre ezek az intézetek megtarják régi címüket. Ennek szükségességét főképen az indokolta, hogy

a Polgári Takarékpénztár már 37 éve bír záloglevélkibocsátási joggal, amit továbbra is biztosítani kellett

az új intézet részére, hogy örökre léphessen annak a jó hírnévnek, melynek a Polgári Takarékpénztár éppen záloglevelei révén a külföldön is sok helyt örvendett. A miniszterium a két intézet fuziójának jóváhagyásával egyetemben megengedte azt is, hogy a

Polgári Takarékpénztár ezen értékes joga átszálljon az újonnan alakult intézetre

és így a cég új névmegállapításának semmi sem állott már útjában. A ma tartott rendkívüli közgyűlésen az Aradi Polgári Takarékpénztár részvényesei

egyhangulag kimondották, hogy ezentul az intézet neve „Bánáti Bankegyesület Rt.” Banater Bankverein A. G. lesz

A szerencsésen megválasztott név jellemző meghatározója az intézet működési körének, célkitűzéseinek és egyben létrejötté körülményeinek. Kifejezésre jut ebben, hogy

működése a svábságbanáti letelepedési körzetére terjed ki,

tumul soldului la care se plătește impozitul

pentru fiecare credit în parte.

Unul din borderouri, vizat de administrația financiară, va fi prezentat de către bănci comisiunilor speciale de impunerea veniturilor comerciale.

Aceste borderouri vizate de administrația financiară fac dovada achitărei impozitelor proporțional prevăzute de art. 14 legea timbrului la actele de creanță încheiate de bănci în străinătate și impozabile conform art. 111 legea timbrului. Prin prezentarea acestor borderouri comisiunile de impunere sunt descărcate de sancțiunile prevăzute de art. 74 legea timbrului și vor putea decide asupra scutirii de impozit mobilier, de va fi cazul.

minden garancia meg van. Személyi tekintetben is. Az igazgatóság mind agilis, nyagtekirtevényű, s t országosan ismert pénzügyi férfiakból áll, akik bizonyára megkönynyítik Weissenburger Nándor vezérigazgató nehéz munkáját, mely a központi vezetésből, tehát az aradi és lemészvári főintézet, valamint a nagyszámu fiók szerle elágazó agendáinak irányítására hárul. Az újonnan kialakult intézet már most mint nyereséget könyvelheti el, hogy

a központi vezetés olv szakember kezében van, ki 19 éve vezérigazgató, a bankszakma minden ágában hivatott és tetterős vezető

és közismerten a legszolidabb és a legkorrektebb zletet vezeti. Több kiváó tulajdonsága mellett ennek köszönheti főképen Weissenburger vezérigazgató, hogy azok a pénztézetek, amelyeknek ő vette meg alapját.

soha meg nem rendültek,

hanem megingathatat anul magasabbra emelkedtek. A „Bánáti Bankegyesület Rt.” működésének kezdetén a rentabilitás gazdasági prosperitás és a magas horizontu kibontakozási lehetőségek komoly sanszival indul el útján.

Szemere Miklós királyi kitüntetésben részesült

Naggyarádi szerkesztőségünk jelenté: Szemere Miklóst, a Bihar-megyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank Rt. vezérigazgatóját fényes kitüntetés érte. A külügyminiszter előterjesztésére a régens-tanács

a román koronarend tiszti keresztjével tüntette ki

azokért az érdemekért, amelyeket a romániai közgazdasági élet terén szerzett kiváló munkásságával.

Szemere Miklósnak köztudomás szerint oroszánrésze van abban, hogy az elmúlt év folyamán az angol magántőke bevonhatott a romániai piacra és ezzel az itteni közgazdasági élet, illetve számos nagy iparvállalat prosperitása jelentékeny mértékben lendül fel. Szemere Miklós királyi kitüntetése

Biharban az új imperium óta az első kisebbségi embert ér,

jelentősége tehát annál nagyobb. Szemere Miklóst legnagyobb kitüntetése alkalmából számosan keresték fel jókívánságaikkal.

Szilárd a slovenszkói gömpfapiac irányzata

A Carpathia jelentése szerint a szlovenszkói gömpfapiac szempontjából nagy jelentősége volt a Zsarnocán november 26-án megtartott gömbfaárverésnek. Mindenesetre nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az eladásra kerülő gömbfa egy részét közvetlenül egy építési vállalkozó cég vásárolta meg. A gömbfa irányzata Slovenszkóban továbbra is szilárd. A fűrészeltfapiac ma át nem tekinthető helyzetében helyén való volna, ha a fűrészelepek ajánlataiban nagyobb óvatossággal kalkulálnának, mivel a gömbfaárakat nem lehet vég nélkül drágítani. A fűrészeltfaüzletben az elmúlt héten Szlovenszkóban alig van újság, egyedül az állapítható meg, hogy az épületfában bizonyos készletek alakultak ki, aminek következtében a kínálat abban emelkedett. A szlovenszkói lombfaüzlet alakulása sok kívánnivalót hagy hátra és különösen a németországi viszonylatu fergalom nem akar ebben az évben lendületbe jönni.

N. B. PERRY

EXPOZIȚIE PERMANENTA:

CLUJ, STR. REGINA MARIA 2. TELEFON 999.

Mare asortiment în automobile de lux, diferite feluri și tipuri, șasiuri-camione, camionete, toate din ultimele modele, tractoare, mașini agricole, piese de schimb și accesorii originale, cauciucuri „Michelin” și „Goodyear”. Livrare imediată.

GARAJ ȘI ATELIER:

CLUJ, STRADA BACIU No. 6. — TELEFON 99.

Garaj de automobile, atelier modern de reparație, piese de schimb și accesorii originale, benzin, ulei, mai ieftin ca oriunde, serviciu ziua și noaptea, Cauciucuri „Michelin” și „Goodyear”.

Politica de transport a căilor ferate

de: Dr. Aurel Gociman

De curând a apărut cu titlul de mai sus un studiu datorit publicistului Dr. Aurel Gociman. Este o teză de doctorat, primită cu elogii de către Universitatea din Cluj. Lucrarea a apărut în excelente condiții tehnice, fiind singură în materie indicată.

Politica de transport, — de care se ocupă dl. A. Gociman este o știință nouă, nu numai la noi, dar și în străinătate. Desvoltarea acestei științe este în raport direct cu progresul economic și cultural al unui stat, și cu cât organizația de stat este mai complicată, atât mai necesară este o bună politică de transport a mijloacelor de comunicație.

În Germania politica de transport are reprezentanți iluștrii de talia lui Grunzel, Lotz, Rosenthal și alți, în Anglia pe distinsul economist Acworth, Franța, Ungaria și Italia asemenea au avut și cunoscuți în materie de politică de transport.

În România știința aceasta este încă aproape necunoscută. În Vechiul Regat înainte de război, când el nu avea o rețea decât de 3000 km. cale ferată, și o viață economică mai puțin complicată, nici nu era mare nevoie de o politică de transport mai rafinată.

După unire însă situația s'a schimbat complect. Nouii provincii au adus ca aport României în rețea o viață economică mult mai complexă cu interese și tenițe mult mai variate și numeroase. În afară de acest, — după cum le-a dl. Dr. A. Gociman — s'au impus anumite măsuri pentru a se îndrepta unele lucruri din recut, datorite politicii de transport maghiare, drept opusă interbelor românești.

Iată de ce cartea dlui Gociman este bine venită și de actualitate netăcută.

În partea întâia a lucrării, autorul relevă diferite sisteme de exploatare în străinătate, tratând în mod amănunțit libera concurență exploatarea de stat și sistemul concesionilor cu toate părțile lor bune și rele. După ce desbăte problema sistemelor de exploatare, se oprește la exploatarea de stat, care din punct de vedere al posibilităților ce oferă pentru aplicarea unei politici de transport bune, pe toată considerată cea mai avantajoasă.

Într'un capitol va tratarea apoi teoria taxei de transport și criteriile după care ea se formează. Pentru a se observa cât mai mult importanța politicii de transport în viața economică, arată raporturile ei cu politica industrială, agrară, comercială și vamală.

Aici este valoarea lucrării dlui Dr. A. Gociman. Creația sa este singura lucrare românească în materie de politică de transport, îmbrățișând toate aspectele sub care ea se poate judeca, privind chestiunea care-l preocupă dintr'un punct de vedere înalt și cu concepții vaste.

O altă parte valoroasă a cărții este capitolul referitor la tehnica tarifelor. Acest capitol ne desălușește o serie întreagă de măsuri întinse din bucătăria căilor ferate, cu ajutorul cărora mijloacele de transport vin în ajutorul vieții economice, politice și sociale a statului, servind în același timp și interesele lor de ordin financiar. Este iarăși o chestiune cu care necunoscută în România, și supracăreia încă nu s'a scris în țară pe care autorul promite să o trateze eparat într'o lucrare viitoare.

Ultimul capitol tratează politica de transport a căilor ferate din România.

Despre o adevărată politică de transport în România nu putem vorbi decât după unire. — spune autorul.

Imprejurările noi au pus o serie întreagă de probleme, necunoscute până acum de către căile ferate din țară. Între acestea a torul relevă regruparea rețelei căilor ferate din provinciile alipile, centralizarea lor în spre București, înființarea unor noi căi de comunicație pentru a servi mai mult la interesele politice, economice, etnice și strategice ale nou-ului stat român, construcții de căi ferate în Munții Apuseni rezolvirea problemei tranșitului, a exportului nostru pe cale ferată și pe mare, concurența cu Olanda și

atâtea chestiuni, cari vor trebui să preocupe în mod serios pe specialiștii noștri în materie de economie de transport.

Prefața cărții dlui Dr. A. Gociman este scrisă de către dl prof. univ. George N. Leon, fost secretar general la ministerul de industrie și comerț. Dsa are cuvinte elogioase la adresa autorului, spunând că lucrarea este unică în literatura economică românească și umple un gol de mult simțit. În afară de aceasta ea este făcută cu pricepere, cu metodă și cu talent.

Prețul cărții este 300 lei și se găsește la librării sau la autor (Cluj, Calea Dorobanților 7).

Az Ujromániai Villanyüzemek Egyesülete interveniált a kormánynál illegális taksák eltörléséért

Az Unió a hőerőgépeknél elhasznált vízdíjak megszüntetését kéri — Temesvárott egy izzólámpavizsgáló állomást állított fel a Szövetség

Az Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság temesvári tudósítójától.

Az Ujromániai Villanyüzemek Egyesülete, amelynek aktivitásáról többször emlékeztünk meg az „Ardealul”-delet, amelynek alapján a hőerőgép-kormánynál interveniált, hogy a rendelet, amelynek alapján a hőerőgép-nél elhasznált tápvizért a villanyüzemek 60 lejűt fizetnek immár féleszentesre, törölje el.

Lapunk legutóbbi számában is beszámoltunk erről az akcióról, a valószínűség felfedése végett azonban annak fontos részleteiről temesvári tudósítónk alapján a következőkben számolunk be:

Értesüléseink szerint illetékes körök erre az intervencióra

elhatározták a teljesen illegális és törvényes alap nélkül beszedett díjak törlését.

A határozatot bírósági döntés alapján mondták ki a felsőbb hatóságok, mint-hogy az Egyesület vezetősége bírósági uton szorgalmazta ezeknek az illegális taksáknak a törlését, amelyek végeredményben is a városok lakosságát a fogyasztókat sújtották, mert annak fizetését a villamostelepek igazgatóságai, illetve a községek és városok vezetősége a nagyközönségre hárította.

Ezeket a taksákat az állam a *Dirrecțiunea Energiei* egyik határozata alap-

ján szedte és pedig a vizek kihasználását szabályozó víztörvény rossz alkalmazásával.

A szövetség bebizonyította ugyanis, hogy

nem mindegy, hogy a folyóvizet például turbinák vagy gépek hajtására, tehát kifejezetten erőki-fejtésre, vagy pedig hűtési célok-ra használják fel

az egyes villamostelepek. Az első esetben a víztörvény határozott előírásához híven ragaszkodva a villanyüzemek a törvényben előírt vízhasználati díjakat fizetik is, teljesen illegális azonban a *Dirrecțiunea Energiei* azon rendelete, amely előírta, hogy az üzemek a hűtés céljaira használt vizért, — legyen akár folyó medréről merített, avagy kutakból, — a villamos telepek a szóbanforgó taksákat kötelesek fizetni.

A Villamostelepek Szövetsége rég foglalkozott azzal a gondolattal, hogy egy fogyasztóközönség, mint a szövetséghez tartozó villanyüzemek érdekében

Erdélyben vagy a Bánságban egy izzólámpavizsgálóállomást állítson fel.

Amint értesülünk, ez az idea ma már megvalósulást nyert, amennyiben

Temesváron a Szövetség a teljes új és modern berendezésekkel ellátott vizsgálóállomás már el is készült.

Ennek a vizsgálóállomásnak szak-körökben óriási gazdasági jelentőséget tulajdonítanak, mert eddig Romániában mindenféle izzólámpára kerülhetett a piacra, minden minőségben, ellenőrzés nélkül.

Ennek a vizsgálóállomásnak a felállításával a szövetség azt igyekszik elérni, hogy próbára téve a különböző izzólámpagyárak által

az országba importált árut ellenőrizze és a selejtes és rossz árut kitiltsa az országból,

illetve annak fogyasztásától a közönséget megóvja.

Az izzólámpavizsgáló telep rövidesen megkezdte működését, amely elő-ugy az érdekelt szakkörök, mint a nagyközönség nagy várakozással tekintenek.

Ch.

Taxarea magnezitei calcinate

Instrucțiunile ministerului de finanțe

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular tuturor punctelor vamale din țară prin care le face cunoscute că magnezita calcinată nefiind nume prevăzută în tarif, unele vamă taxează la art. 953 unde este prevăzută magnezita și dolomită numai în stare naturală sau măcinată; alte vamă aplică art. 990, unde este prevăzută mortarul refractar întrucât din magnezita calcinată s'ar putea face cărămizile refractare de magnezită de la art. 989; iar altele în sfârșit aplică art. 1646 unde este prevăzută oxidul de magneziu chimic pur. Deși nici unul din aceste trei articole nu cuprind magnezita prin calcinată totuși avându-se în vedere că magnezita prin calcinare devine un oxid impur de magneziu, este mai aproape de art. 1646.

De comun acord cu avizul Comisiunii de Experti, pune în vedere că pe viitor magnezita calcinată să fie taxată numai la art. 1646.

Nouii comisari ai guvernului pe lângă camerele de comerț

„Monitorul Oficial” publică decretul prin care au fost numiți pe ziua de comerț și de industrie mai jos notate, d-nii:

Ieronim Buzea, licențiat în științele comerciale, profesor la școala de comerț, pe lângă Camera de Comerț și de industrie Roman.

Ilie B. Ionescu, pe lângă Camera de comerț și de industrie Călărași.

Lazăr Gruia, pe lângă Camera de comerț și de industrie Târgoviște.

Adrian Leontinescu, pe lângă Camera de comerț și de industrie din Botoșani.

Ion Martologu, pe lângă Camera de comerț și de industrie din Cluj.

H. Melieson, pe lângă Camera de comerț și de industrie din Huși.

Olvassa a

Lemnul-t

CELLOLEDIN

az a legujabbi amerikai módszer alapján előállított
NITROLACK

melyet a GYÁRAK és FESTŐ-MESTEREK, AUTÓK, VASUTI KOCSIK ÉS TÖMEGTÁRGYAK FESTÉSÉRE (BEVONÁSÁRA)

legelőnyösebben és legbiztosabban használnak.

A „CELLOLEDIN” spritzpisztollyal dolgozandó fel és minden színben hígítókkel és „LEDA” lakkgyár Rt. a hozzávaló alapozó anyagokkal szállítja a TIMIȘOARA.

Doleantele industria morăritului

Memoriul prezentat guvernului evidențiază înlesnirea exportului pentru ca să se poată dezvolta industria și exportul și cu ele agricultura din România

Organizația morarilor din România, în urma inconvenientelor, pe cari le-a întâmpinat ani de-a rândul, după repetite cereri prezentate guvernului trecut, a preconizat noului guvern situația creiată industriei morăritului din România, prin diverse dispoziții.

În memoriu punctul principal de preocupare a morarilor, îl constituie înlesnirea exportului de făină și derivate, pentru a se limita concurența însemnată, care bântuie în prezent la noi.

Morile mari, în urma tarifelor vamale exagerate au fost nevoite să-și părăsească piețele din străinătate, pe cari nu mai puteau face față concurenței produselor neromânești, foarte convenabile, în urma proceșiunii ce primeau dela guvernele diferitelor țări producătoare.

În astfel de condițiuni morile mari erau nevoite să se lanseze pe piața indigenă, pe care mai înainte o aprovizionau morile mijlocii și țărănești.

Situația aceasta nu se putea ea să nu contribuie la distingerea celor trei categorii de mori mari, mijlocii și țărănești, cari

erau nevoite să exercite cea mai înverșunată concurență între ele, pentru a-și păstra piețele indigene

pe cari le aveau înainte de stângeniirea exportului.

În urma concurenței ce se exercita pe piața indigenă în urma lipsei de export, cele trei categorii de morărit au început să se dușmănească atât de mult, încât își distruseră chiar și unica organizație, pe care o aveau și pe care abia acum încep să o reînvie inconvenientele ce întâmpină toți morarii din cauza situației ce și-au creiat în urma re-strângerei activității marilor mori pe piața indigenă.

Morarii mai accentuiază

necesitatea abandonării politiceii greșite, care ținea la exportul produselor agricole în formă de cereale și nu în formă de făină.

În trecut în loc de făină scumpă se exportau cereale ieftine și s'a întâmpinat aceasta, că

aceste cereale au fost nevoite să le reimportăm foarte scump, în formă de făină.

alimentând astfel industria străină, în loc să fi sprijinit morile indigene chiar pentru a micsora șomajul.

În definitiv se preconizează, că

guvernul ar trebui să favorizeze exportul de făină și derivate, în locul exportului de cereale,

putându-se obține prețuri mai mari pentru făină, decât pentru cereale. În fine se conchide, că astfel se poate contribui mai ușor la îmbunătățirea situației noastre economice.

Az ipar és kereskedelemügyi mi- nisztérium megállapította az új földgáz árakat

Az új rendelet, amely szigorú megszorításokat eszközöl a fizetés terén január 1-én lép életbe

A „Monitorul Oficial” legutóbbi száma közli az ipar és kereskedelemügyi minisztérium határozatát, amelyben megállapítja a földgáz új árait 1929 január 1-től kezdődőleg egészen június 30-ig. A miniszteri rendelet kategorikusan kimondja, hogy az ármegállapítás csak a Societate Națională de Gaz Metan által szállított földgázra vonatkozik. Ezek szerint a földgáz ára a jövő évben a következő lesz:

Világítógáz ára köbméterenként 1.10 lej, háztartás céljaira felhasznált földgáz ára köbméterenként 1.— lej, az ipari gáz pedig köbméterenként 0.90 lej.

Az ipar- és kereskedelemügyi miniszter által megállapított új földgáz árában bele van kalkulálva a szállítás is, tekintve, hogy az a fogyasztási helyen kerül annyiba. A rendelet szerint azoknak a szövetségeknek és társaságoknak, amelyek a gáztársaságtól direkt úton vásárolják a földgázt azzal a céllal, hogy azt a fogyasztók között elosszák,

jogukban áll a fentebb megjelölt árhoz köbméterenként 0.30 lejt hozzá kalkulálni.

A földgáztársaságnak jogában áll a törvényben megállapított taksákat, valamint a községi és bélyegilletékeket felszámítani, amelyek címén minden köbméter földgázhoz külön 2 banit számíthat hozzá a társaság.

A rendelet értelmében a fogyasztók, illetve a gázelosztó társaságok a havonként kikézbcsített számlákat a kikézbcsítés után számított négy héten belül kötelesek kiegyenlíteni,

mert ellenkező esetben a földgáztársaságnak jogában áll minden különösebb bejelentés nélkül a gázszolgáltatást megvonni és a számla után járó késedelmi kamatokat felszámítani. A földgáz racionális és ökonomikus felhasználása érdekében minden fogyasztónak kötelessége hivatalosan verifikált órát felszereltetni a hozzávivő csövezeték elágazó pontjánál, ellenkező esetben a földgáztár-

DIANA

sós borszesz, vezérképviselő
„GEA” KRAYER. Fő-
lerakat Balkán Impex,
TIMIȘOARA.

saságnak jogában áll bárhová felszereltetni, ahol annak használata szükségesnek mutatkozik és az óráért járó összeget a havi számlába felszámítani.

Az ipar- és kereskedelemügyi miniszter új ármegállapító rendelete

többek között

azt a célt is szolgálja, hogy végre harmónizálja a viszonyt a gázfogyasztók és a földgáztársaság között,

amelynek rendezetlensége állandó viszályra adott alkalmat a múltban.

Több mint egy millió métermázsa cukrot számítanak exportálni a szlovenszkoí cukorgyárak

A szlovenszkoí cukorkampány az idén október elsején vette kezdetét. Az első cukorgyár, amely a kampányt megnyitotta, a szeredi volt. Lassanként a többi szlovenszkoí cukorgyárak is megkezdtek működésüket. Legkésőbb a magyarfalusi cukorgyár kezdett dolgozni, amely a kampányt október 11-én kezdte meg. Az 1927—28. évi kampányban az egész Szlovenszko területén 53.857 hektárnyi cukorrépa ültetvény volt, míg a múlt esztendőben 2102 hektárral több volt a cukorréppal beültetett terület. A novemberi rendelkezések szerint a szlovenszkoí cukorgyárak a feldolgozandó répacenyiségeket 10.958.751 métermázsaúra teszik.

Eszerint az idei feldolgozandó cukorrépa-mennyiség 2.210.148 métermázsaával volna kevesebb.

Október hónap folyamán a szlovenszkoí cukorgyárak összesen 3.884.089 métermázsa répat dolgoztak fel, azaz

az összmennyiség 35.44 százalékát, amit még november hónap folyamán valószínűleg fel fognak dolgozni. A szlovenszkoí cukorgyárak cukortermeletése a novemberi keresethez viszonyítva, körülbelül 1.788.327 métermázsa lesz. 1928—29. évi kampány első hónapjában a szlovenszkoí cukorgyárak 592.886 métermázsa cukrot gyártottak.

Miután a cukorfogyasztás Szlovenszkoiban és Ruszinszkoiban az idei gyártási periódusban megközelítőleg ismét 600.000 métermázsa nyerscukrot fog kitenni, a szlovenszkoí cukorgyárak export céljaira körülbelül 1.2 millió métermázsa nyerscukrot fognak visszatartani.

Ebből a mennyiségből október hónap folyamán kerek 140.000 métermázsat exportáltak a szlovenszkoí cukorgyárak, úgyhogy még 1.060.000 métermázsa cukor maradt vissza export céljaira a kampány hátralevő tizenegy hónapjára.

Marosvásárhely városi tanácsa áru- érték-adó kirovásával akarja megnehe- zíteni a kereskedők helyzetét

Széleskörű akció indult meg a Kereskedő Társulat, valamint a kereskedelmi és iparkamara részéről a taksakirovások megakadályozására

Az Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság marosvásárhelyi tudósítójától

A marosvásárhelyi Kereskedő Társulat, valamint a Kereskedelmi és Iparkamara széleskörű akciót indított a városi tanács ellen, mely

áruértékesítő címen újabb taksákat szándékszik kiadni a m.-vásárhelyi kereskedőkre.

A taksakivetés intenciója azzal kapcsolatban derült ki, hogy a városi tanács most készítette el költségvetését, amelynek végsőszége 77 millió 137 ezer 631 lejt tesz ki a bevételi oldalon, míg a kiadási oldalon 77 millió 37 ezer 631 lejt kiadást tüntet fel úgy, hogy a költségvetési felesleg 100 ezer lejt tesz ki.

Annak ellenére, hogy a költségvetésben az 1928. évi költségvetéssel szemben 3 millió lejt emelkedés észlelhető,

a városi tanács mégis felvett a költségvetésbe egy olyan taksát, amely komoly nehézségeket gördít a kereskedelmi élet prosperitása elé.

Arról van szó tudvalevőleg, hogy a város a költségvetésbe beiktatta a felszázalékos áruértékesítőt, amelynek elörölése ellen Erdély és Bácság más városaiiban sikerrel folytattak akciókat az érdekeltek. Ez az adónem csaknem egyenlő a

forgalmi adóval és ez készítette a kereskedőket arra, hogy megindítsák ellene a harcot.

Marosvásárhely város tanácsa a taksák beiktatásánál azzal érvelt, hogy

az ilyen címen befolyó összegekből tudja majd fedezni a költségvetésben mutatkozó differenciát.

A városi tanács idokolása az érdekeltek véleménye szerint semmilyen körülmények között sem helyálló, mert az csak a kereskedőket terheli meg vegzatúrákkal és kiadási kötelezettségekkel akkor, amidőn a költségvetésben amugy is fölösleg mutatkozik.

Ezzel indokolják a marosvásárhelyi kereskedők a Kereskedő Társulat, valamint a kereskedelmi és iparkamara útján megindított akciójukat, amellyel a jogtalan taksakirovást kívánják megakadályozni.

Politica cărbunelui

Conferința dela ministerul de industrie

La ministerul de industrie și comerț, a avut loc o lungă conferință între dl V. Madgearu, ministerul industriei și dl ing. I. Bujoiu, directorul general al societăților „Petrosani” și „Lupeni”. Cu această ocazie s'a examinat situația industriei de cărbuni din toate punctele de vedere pentru a se putea fixa politica guvernului față de această industrie.

Consiliul comunal din Târgu-Mureș impune comerțul cu noi taxe

Acțiunea Sfatului Negustoresc și Camerei de Comerț pentru înlăturarea nouilor sarcini

Dela redacția noastră din Târgumureș

Sfatul Negustoresc și Camera de Industrie și Comerț din Târgu-Mureș au pornit o intensivă acțiune contra hotărârii consiliului comunal local, prin care acesta

caută să impună cu noi sarcini mărfurile sub numirea de taxe ad valorem.

Prin nouile taxe consiliul comunal din Târgu-Mureș dorește să-și echilibreze bugetul, care la venite evidențiază 77.137.631 lei, iar la spese 77 milioane 037.631 lei, deci un excedent de 100.000 lei.

Consiliul comunal din Târgu-Mureș, cu toate că are în bugetul actual cu trei milioane mai mult, totuși, după cum se vede,

a căutat să îngreuneze situația comercianților cu noi sarcini,

pe cari le-a și introdus la venite în noul buget, deși în alte orașe din Ardeal nu s'au putut introduce. Acest

nou impozit este similar celui pe cifra de afaceri și din acest motiv s'au văzut nevoiți comercianții să protesteze contra acest nou soi de impozite.

Consiliul comunal este de părerea, că prin nouile taxe se va putea cel puțin libra bugetul orașului Târgu-Mureș.

Dar această nouă impunere nu este legal, fiindcă nu poate fi impus numai comerțului cu noile sarcini,

atunci când în buget se evidențiază un excedent de 100.000 lei.

Acțiunea pornită de către comercianți, Sfatul Negustoresc și Camera de Industrie și Comerț din Târgu-Mureș, contra intenției consiliului comunal din acea localitate de-a impune comerțul cu noi sarcini este deci justificată pe deplin, autoritățile superioare având datoria de-a satisface cererea comercianților din Târgu-Mureș.

Nu se mai încasează taxe pentru apa de răcit mașini

In'ervenția Uniunii Uzinelor Electrice încoronată de succes — Un analiză or de becuri în Timișoara

Dela redacția noastră din Timișoara

Uniunea Uzinelor Electrice, despre a cărei activitate am publicat mai multe dări de seamă în coloanele ziarului „Ardealul Economic”, interveni-se încă la guvernul trecut pentru desființarea taxelor de 60 lei, ce se încasau pentru utilizarea apei de răcit mașinile în urma unei dispoziții ilegale ale Direcției Energiei din Ministerul de Industrie și comerț.

În urma sentinței judecătorești solicitată de către unele uzine membre ale Uniunii,

se crede că actualul guvern va hotărî desființarea acestor taxe încasate ilegal dela uzinele electrice pentru utilizarea apei de răcit ale mașinilor,

cari taxe au încercat populația consumatoare.

După cum am evidențiat mai sus taxele se încasau în urma unei decizii a Direcției Energiei prin interpretarea greșită a unei dispoziții din legea apelor.

În urma acestor procedee a fost nevoită Uniunea, ea să arate, că

nu este legal a se întrebuița apa pentru producere de energie cu aceea pentru răcire de mașini.

În cazul dintâi uzinele achită taxele prevăzute prin legea apelor, decizia, prin care se impun taxe și pentru utilizarea apei necesară recirculării mașinilor, este ilegală, neavând nici o bază.

Uniunea se ocupase de mai mult timp cu înființarea unui institut pentru analizarea becurilor electrice importate din străinătate. Prin acest institut se va exercita un control sever al becurilor cari se importează în România, cu scopul de-a se împiedeca introducerea în țară a becurilor rele.

După cum aflăm, instituția de control înființată în curând, își începe activitatea având menirea ca să împiedice importarea becurilor de calitate inferioară în România, scutind populația de inconvenientele, pe cari le întâmpina cu astfel de becuri.

Suprimarea prețurilor maxime

Memoriul consiliului comunal din Cluj

Consiliul municipiului Cluj, a redactat un memoriu, prin care cere să-i se autorizeze desființarea prețurilor maxime, pentru a-se înlesni concurența loială.

Consiliul este de părerea, că în scurt timp va primi autorizația necesară, având în vedere, că în programul noului guvern se evidențiază libertatea comerțului. În consecință și prețurile pentru luna Decembrie le stabilește după normele din Noembrie până ce va primi autorizația solicitată.

Szemere Miklós a nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara szenátorjelöltje

Az illustris bankvezér csak Lapedatu vo't szenátor megkérdezése után vállalta a jelölést

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” nagyváradi szerkesztőségétől

Az elmúlt évi választások idején történt, hogy Szemere Miklóst, a Bihar-megyeyi Takarékpénztár vezérigazgatóját a kereskedelmi és iparkamarák szenátorává akarták jelölni. Szemere azonban a jelölést azon egyszerű oknál fogva nem fogadhatta el, mert negyvenedik életévének betöltéséhez akkor még néhány nap hiányzott.

Helyette tehát Lapedatu Ion lett a szenátor.

A mostani választások idején azonban a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara igazgatóválasztmány

megint csak Szemere Miklós jelölését óhajtott.

Szemere hajlandónak is mutatkozott a jelölés elfogadására, de függővé tette attól, vajjon Lapedatu az eddigi szenátor nem kívánja-e magát újból jelöltetni. Erre vonatkozóan kérdést intéztek Lapedatuhoz, ki

táviratban értesítette magát Szemere Miklóst, hogy nem kíván szenátorjelöltként fellépni.

és Szemere Miklós jelöltségéhez, amelyet a maga részéről is minden erejével támogat, szerencsét kíván.

Miután ilyen módon nem volt többé akadálya Szemere Miklós szenatori jelöltségének, Szemere kijelentette, hogy a jelölést elfogadja.

A közmunkaügyi miniszter elutasította a kereskedők záróra-meghosszabbítási kérését

A kereskedők néhány héttel ezelőtt memorandummal fordultak a közmunkaügyi miniszterhez, amelyben a karácsonyi ünnepekre való tekintettel kérték a szigoruan alkalmazott zárórendelet meghosszabbítását.

A kereskedők memorandumukban pontosan megjelölték azt, hogy

a záróra felfüggesztését december 23-tól, január 7-ig kívánják

oly módon, hogy sem délben sem pedig este ne legyenek kötelesek üzleteiket bezárni.

A kereskedők kérése után a Magánalkalmazottak Országos Szövetsége szintén memorandumot terjesztett a kormányhoz és tiltakozott az ellen, hogy a zárórát bármilyen körülmények között meghosszabbítsák.

A memorandumokat a közmunkaügyi miniszterhez utalták át, aki most döntött az ügyben. A döntés szerint

a miniszter elutasította a kereskedők kérését és a Magánalkalmazottak memorandumát honorálta,

ugyanakkor pedig szigorú rendeletet adott ki, amelyben előírja az érvényben levő záróra rendelet pontos betartását.

A miniszterium döntéséről értesítették a kolozsvári munkaügyi inspektorátust, valamint az ország többi felügyelőségeit.

Modificarea repaosului duminical pentru mori

Acțiunea Camerei de Industrie și Comerț din Cluj

Camera de Industrie și Comerț din Cluj a solicitat guvernului modificarea legii repaosului duminical în sensul, ca marile moricilindre să fie considerate ca întreprinderi cu foc continuu, ca și alte întreprinderi mari.

Guvernul nu a răspuns încă la memoriul prezentat, dar se speră, că va fi apreciată justa cerere a Camerei de Industrie și Comerț din Cluj, prin care morarii și-au solicitat numai remediarea unor doleanțe, respective tratamentul egal ca alte întreprinderi mari, ca și ale lor.

Az év kezdete óta Németország 300 millió aranyat vásárolt Londonban

Egy angol statisztikai kimutatás szerint az év kezdete óta Németország 15 millió font sterling aranyat vásárolt Londonban. Több mint 10 milliót az angol banknál szerzett be, 4,3 millió ont aranyat pedig a nyílt piacon vásárolta össze.

5-600.000 lej,

esetleg nagyobb összeggel tőkeérdekeltséget vállalnék olyan nagyobb szabású, biztos alapon nyugvó kereskedelmi, vagy ipari vállalkozásban, ahol mint az adminisztratív, illetve kereskedelmi ügyek vezetője biztos és állandó existenciát kívánnék. Jelige „Rentabi is”.

Eisenwerk u. **HEPHAISTOS** Vasmlő- és Achsenfabrik **Tengelygyár** A.-G. T.-T.

UZINĂ DE FIER ȘI FABRICĂ DE OSII SOCIETATE ANONIMĂ

Căsuța post. 27 Postfach **DICIOSĂNMĂRTIN** Telegramme: „Hephaistos”

Gara-Station-Állomás: **Diciosânmărtin-Fabrikă**-Telef. Nr. 61

ERZEUGT: PRODUCE: GYÁRT:

Geschmiedete Massenartikel

Spezialitäten:

Wagen u. Lastachsen in jedem Gewicht. Tip

Toffeluri de articole forjate en massa

Spezialität:

Osii de vehicule în orice greutate și tip

Mindenf. kovácsolt tömegcikkeket

Különlegesség:

Bármely súlyú és típusú járműtengely

Legjobb cipőkrém
a
GLADYS

FONDAT IN ANUL 1812
J. SI C. KIMMEL S. P. A.
TIMISOARA
Instalație proprie pentru fabricarea:
TUICĂ, SLIVOVITZ ȘI COGNAC
Fabrică de licheruri
Fabrică de butoaie
Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

„CARMEN“
FABRICA DE GHETE SOCIETATE ANONIMĂ
ORADEA
Ajânlja nõi luxos, trotteur és gyermekcipő gyártmányait
Adresa telegrafică „**CARMENSHOE**“

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A.
Első Romániai Elektromosgyár Rt.
Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1.
(Apăca-utca, Erzsébet-fürdő.)
Saját gyártmányu szerelési és
magasfeszültségű anyagok. Mű-
szerek: **Hartmann & Braun.**
Szénkefék: **Sächsische Dina-**
mobürstenfabrik. Motorok!
Bayerische Motorenwerke
Adr. Telegr.: **RELAIS.** - Sürgöncim: **RELAIS**

Industria Textilă
Arădană Soc. A.
Telefon: 7-58.
Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal
Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.
Telefon: 7-58.
Aradi Textilgyár
Részvénytársaság

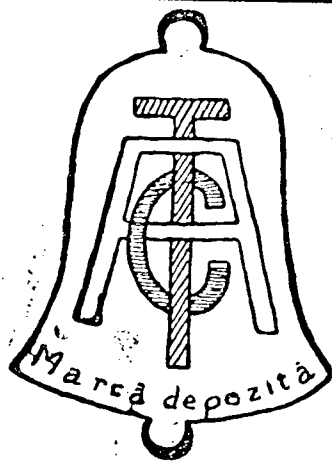
Többször csavart
horganyozott
sodronykerítés
négyféle luckbőségben, külön-
böző drótvastagságban szállít bár-
milyen mennyiségben, valamint
tűskéshuzal sodronyszöveteket,
vas- és rézbutorokat, sodrony-
ágybetéteket legolcsóbb árban
Pásztori és Hettmann
Erdély legnagyobb vas- és réz-
butorgyára **BRAȘOV.** Gyár:
Hátsó-u. 66. Telefon: 481. Rek-
tár: Kórház-u. 32. Telefon: 482

„VICTORIA“
PRIMA FABRICĂ ARDELEANĂ DE PASMANTERIE ȘI ȘIRETURI
ELSŐ ERDELYI PASZOMÁNY ÉS ZSINORÁRUGYÁR
Târgu-Mureș—Marosvásárhely
Produce: șireturi pentru
ghete, treste, șireturi de
lăma goufrate, șuitașuri și dife-
rite articole de pasmanterie
de prima calitate
Gyárt: mindennemű
cipőfűzőt, lámaszegőt,
sujtást, tresset borítást és külön-
böző speciális paszományárut
elsőrangú kivitelben
:: ! Telegram: Pasmanteria Victoria ! ::

Kolozsvári Takarékpénzt.
és Hitelbank Részvénytárs.
Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7.
Fiókjai: **Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár,**
Marosvásárhely és Nagyváradon. — ::
Saját tőkéi \$5 millió lej
Minden bankügy-
letet legelő-
nyöbben
végez.
Engedélyezett
devizahely.
Aruraktárai
a vasut
mellett
Betéteket
elfogad

Attila Intézetek:
Torda-Aranyos Vármegyei
Takarékpénztár Rt. Tordán
Alsófehérvári Takarékpénztár Rt. Gyulafehérváron
Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyeden, Udvarhely-
megyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és
Sz. Keresztúron. Szászre-
genyvidéki Takarékpénztár Rt. Szászrégenben és Hitel-
bank Rt. Bányászaton Szamosújváron
vagy Hitelbank Rt. Szamosújváron

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”
Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. —: Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja
Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Strada Minerva No. 7. :: Telefon: 4-44.
Director și răspunzător:
Igazgató és felelős szerk.: } **TRAIAN CHIRILĂ**
Abonamente — Előfizetési árak:
Jară pe un an . . . { Pentru particulari, comercianți și industriași 1000 lei
Pentru bănci și instituțiuni financiare . . . 2000 lei
Belföldön egész évre { Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak 1000 lei
Bankoknak és pénzügyintézeteknek . . . 2000 lei
Pentru străinătate } 1500 lei
Külföldre }
Jumătate an { 600 lei
1200 lei
Félévre . . . { 600 lei
1200 lei
Anunțuri — Hirdetések:
Pagina I. a. cm². } 20 lei
Cimlapon I. oldalon cm²-ként . . . }
In text } 15 lei
Szövegoldalon }
Un sir garmond } 80 lei
Egy garmond sor }

Cu această marcă este prevăzut fiecare obiect de argint și lux fabricat în fabrică

„TACĂMUL” din CLUJ.

•••••

Fineță de 800!

Pabricațiile se pot procura în prăvăliile de bijuterii mai bune. Numai pentru revănzători. „Tacămul” fabrică de argintării. Cluj. Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82. Adresa telegrafică: „Tacămul”.

Olvassa a

Keleti Ujság-ot

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA, COMERT ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 70,000.000

Sediul Social: Satu-Mare

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI MIHAL.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anonimă Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare.

Meghívó!

Magán- vagy üzleti ügyekbeni utazások alkalmával

Budapestben

a legkellemebből otthon nyújtja a legelőnyösebb feltételek mellett a keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben lévő

Grand Hotel PARK Nagyszállóda

BUDAPEST, VIII., Baross-tér 10. szám, mert

20% engedményt kap

mint ezen lap előfizetője olcsó szoba árainkból,

10% engedményt kap

olcsó éttermi árainkból. (Kitűnő házi konyha).

5 pengőt megtakarít

autótaxi költséget, mert gyalog átjöhét egy perc alatt a pályaudvarról.

Nálunk otthon érzi magát!

Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan családi jelleg.

Saját érdeke,

ezen előnyök folytán, hogy okvetlenül nálunk szálljon meg. Előzetes szobamegrendelés ajánlatos!

Industria Sârmei S.A. Cluj

UZINELE: CÂMPIA TURZII

Adresa telegrafică: „FERRUM” Cluj.

Telefon: 440, 347.

Sârma lamina ă, lier de beton, cue de tot felul, sârma ersă, sârma arămită, sârma ghimpată, sârma de oțel, incuietoare de saci, arcuri de mobile, agrape, sârma zincată (galvanizată).

Hengerhuzal, betonvas, tuskeshuzal, acélhuzal, vashuzal, rezeztelt vashuzal horganyzott, szög minden meretben, zsákkötöző drótok, irodakapcsok, butorrugó, vashuzal, fenyés, lágyított.

Welzdraht, Betoneisen, Drahtstifte jeder Art, Drahtgeglüht blank, verkupfert, verzinkt, Stahldraht, Stacheldraht, Möbelfedern, Werdernadein, Sackverschlüsse.

Banca „TRANSSYLVANIA” Bank

Soc. Anonimă. Bank Rt. Aktiengesellschaft.

Centrala — Központ — Zentrale

CLUJ—KOLOZSVÁR.

Alapított: 1872-ben.

Alaptőke: 22 millió lei.

neursale—Fiókiintézetek: Alba-Iulia—Gyulafehérvár, Ditrău—Ditró, Gheorgheni—Gyergyószentmiklós, Mercuria-Ciuc—Csikszereza, Sănmartin-Ciuc—Csikszentmárton, Târgul-Secuesc—Kézdivásárhely, Turda—Torda, Uioara—Marosújvár. —: Expozituri—Kirendeltségek: Câmpia-Turzii—Aranyosgyéres, Ozun—Uzon, Toplița—Română—Maroshéviz.

Elfogad: BETÉTEKET.

Leszámítol: VÁLTOKA I

Átutalásokat és meghitelezéseket az ország bármely piacára gyorsan teljesít!

Vezérképvi-seletét bírja a

„Gazdák” Általános Biztosító Részvénytárs.-nak

Telegram: TRANSSYLVANIABANK

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvar, Piața Unirii No. 9.

Fiókiintézet: Dej—Dés, Jibou—Zsibó, Beclean—Bethlen

Saját tőkési 36 millió lei

36

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. — Atutalás a bel- és külföld bármely piacára.